

Årsredovisning
2013

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för Länsförsäkringar Jämtland, org.nr 593200-1828, avger härmed årsredovisning och koncernredovisning för 2013, det 166:e verksamhetsåret.

Verksamhetsinriktning

Länsförsäkringar Jämtland är ett ömsesidigt försäkringsbolag som inom Jämtlands län erbjuder sina kunder ett heltäckande försäkringsskydd och närliggande finansiella tjänster. Länsförsäkringar Jämtland är marknadsledande på flertalet områden och försäkrar ca 50 procent av privatmarknaden och ca 40 procent av företagsmarknaden.

Förutom den del av bedriven verksamhet, där Länsförsäkringar Jämtland har egen koncession, förmedlas djur- och grödaförsäkring till Agria Djurförsäkring samt livförsäkring till Länsförsäkringar Liv och Länsförsäkringar Fondliv. Till Länsförsäkringar Bank förmedlas in- och utlåningstjänster och till Länsförsäkringar Fondförvaltning förmedlas köp och försäljning av andelar i investeringsfonder.

Även för de förmedlade affärerna har Länsförsäkringar Jämtland kundansvaret. Länsförsäkringar Jämtland deltar också i länsförsäkringsgruppens gemensamma återförsäkringssystem. Avgiven återförsäkring går till Länsförsäkringar Sak och Länsförsäkringar Jämtland tar emot återförsäkring från Länsförsäkringar Sak och Länsförsäkringar Liv.

Den totala affärsvolymen för ovanstående affärer fördelar sig enligt nedanstående (Mkr).

	2013	2012
<u>Sakförsäkring, premieinkomst</u>		
Direkt egen affär	406	393
Mottagen återförsäkring	45	38
<u>Förmedlad försäkring, premieinkomst</u>		
Djur	20*	1
Livförsäkring	120	129
<u>Finansiella tjänster</u>		
Bank, inlåning 31/12	1 376	1 223
Bank, utlåning 31/12	2 956	2 942
Fonder, marknadsvärde 31/12	103	81

* Från 1 januari 2013 ingår, förutom Lantbruk djur och gröda, smådjur i förmedlad affär, då kundansvaret flyttats från Agria.

Organisation och struktur

Länsförsäkringar Jämtland ingår som ett av 23 självständiga, lokala och kundägda Länsförsäkringsbolag i länsförsäkringsgruppen. För länsförsäkringsbolagens gemensamma service och utvecklingsverksamhet äger bolagen tillsammans Länsförsäkringar AB. Helägda dotterbolag till Länsförsäkringar AB (LFAB) bedriver livförsäkring, bank- och fondverksamhet, industriförsäkring, trafikförsäkring samt djur- och grödaförsäkring. Länsförsäkringar Jämtland äger 2,5 procent av aktiekapitalet i LFAB och ägarrollen utövas av Länsförsäkringar Jämtlands styrelseordförande och vd på ägarkonsortiets möten.

Länsförsäkringar Jämtland är ett självständigt bolag och bolagsformen är ömsesidigt försäkringsbolag, vilket betyder att Länsförsäkringar Jämtland ägs av sakförsäkringskunderna. Dessa väljer ledamöter till fullmäktige vid valmöten i länets åtta kommuner. Ledamöter väljs på treårsmandat och för närvarande är det 46 fullmäktigeledamöter som företräder sakförsäkringstagarna på bolagsstämman. Bolagsstämman utser styrelsen som består av åtta ledamöter. Därutöver ingår två personalrepresentanter i styrelsen.

Länsförsäkringar Jämtland har fyra dotterbolag. Det helägda dotterbolaget Länsförsäkringar Jämtland Fastigheter AB, org.nr 556660-2537, har under året bedrivit verksamhet bestående av förvaltning av aktier i Humlegården Holding I-III AB. Det helägda dotterbolaget Logen 6 Fastighets AB, org.nr 556763-5163, har inte bedrivit någon verksamhet. De helägda dotterbolagen Länsförsäkringar Fastighetsförmedling Jämtland AB, org.nr 556343-1443 och Åremäklarna Aktiebolag, org.nr 556470-2735, har under året bedrivit verksamhet bestående av fastighetsförmedling.

Väsentliga händelser under året

Inom EU beslöts under 2013 att skjuta upp starten för det nya regelverket Solvens 2 som var tänkt att träda i kraft 1 januari 2014. För att säkerställa en mer enhetlig, riskbaserad och framåtblickande tillsyn har Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten, Eiopa, beslutat om riktlinjer för förberedelse inför att Solvens 2-regelverkets ska träda i kraft. Finansinspektionen har tagit beslut att följa de förberedande riktlinjerna och de ska tillämpas från den 1 januari 2014 fram till införandet av Solvens 2-regelverket.

Riktlinjerna omfattar fyra områden:

- företagsstyrningssystem
- den framåtblickande bedömningen av egna risker, FLAOR
- lämnande av information
- förhandsgranskning av interna modeller

Länsförsäkringar Jämtland har tillsammans med övriga länsförsäkringsbolag under året fortsatt arbetet med att anpassa solvensberäkningar, organisation, styrning och uppföljning till det kommande regelverket. Parallellt med Solvens 2 pågår även ett gemensamt arbete med anpassning till den nya redovisningen av försäkringskontrakt, IFRS 4, fas 2. Starten för IFRS 4, fas 2 har ännu inte beslutats.

Länsförsäkringar Jämtland förvärvade till 100 procent det tidigare intressebolaget Åremäklarna Aktiebolag.

Händelser efter balansdagen

Bolaget har inte fått kännedom om några väsentliga händelser efter balansdagen som påverkar det finansiella resultatet och den ekonomiska ställningen per 2013-12-31.

Medarbetare

Länsförsäkringar Jämtlands framgång är beroende av medarbetarnas engagemang, kompetens och prestationer så att affärsverksamheten blir framgångsrik och ökar konkurrenskraften.

Länsförsäkringar Jämtland arbetar aktivt med friskvård och hälsa hos medarbetarna, t.ex. via insatser för snabb rehabilitering. Målet med arbetet är att minska sjuktalen och höja frisktalerna, vilket på sikt ska ge lägre kostnader för sjukskrivning samtidigt som företaget framstår som en attraktiv arbetsgivare.

Under 2013 var den totala sjukfrånvaron 2,7 procent, vilket är i nivå med föregående år.

Miljöarbete

Länsförsäkringar Jämtland är sedan juni 2002 certifierade enligt ISO 14001, vilket innebär att bolaget åtagit sig att minska miljöpåverkan och visa på ständiga förbättringar. Att arbeta med miljöfrågor innebär ett långsiktigt arbete där delägare, kunder och samarbetspartners förväntar sig att Länsförsäkringar Jämtland ska agera som en god ”granne”. Genom att långsiktigt minska egen miljöpåverkan, aktivt arbeta med skadeförebyggande verksamhet och ha en dialog med samarbetspartners och övriga intressenter visar Länsförsäkringar Jämtland ett aktivt och kontinuerligt engagemang i miljöarbetet.

Länsförsäkringar Jämtland betydande miljöaspekter är brand- och vattenskadorna samt tjänsteresor. Med fokus på brand- och vattenskadorna har bolaget under 2013 besiktat 347 nytecknade villor samt 33

ekonomibyggnader inom lantbruk. Länsförsäkringar Jämtland har godkänt 14 nya säkra gårdar vilket innebär att de uppfyller de krav bolaget har på brandsäkerhet. Under året har det även sålts ca 1 200 stycken brandvarnare och brandsläckare i bolagets säkerhetsbutiker.

I oktober 2013 installerades en videokonferensanläggning. Den ska användas vid vissa möten samt kortare utbildningar och målet är att minska miljöpåverkan genom färre tjänsteresor.

Resultat och ekonomisk ställning

Premier

Premieinkomsten brutto uppgår till 450,8 Mkr och är högre än föregående år. Ökningen beror till stor del på premiejusteringar. Det har inte varit några större förändringar inom rörelsegrenarna inklusive mottagen affär.

Sammanlagd premieinkomst brutto framgår av följande tabell (Mkr).

Premieinkomst brutto	2013	2012
Direkt försäkring		
Hem, villa, villahem, fritidshus, båt	90,1	86,9
Företag, lantbruk, fastighet	128,9	125,8
Motorfordon	108,1	103,5
Trafik	68,6	67,7
Olycksfall	10,1	9,4
Summa direkt försäkring	405,8	393,3
Mottagen återförsäkring	45,0	37,7
Summa egen affär	450,8	431,0

Kostnaden för premier för avgiven återförsäkring uppgick till 64,9 Mkr, vilket är högre än föregående år (53,2 Mkr). Ökningen beror främst på ökade externa återförsäkringspremier inom länsförsäkringsgruppen. Premieintäkt för egen räkning uppgick till 380,8 (378,1 Mkr).

Marknad

Förändringarna i Länsförsäkringar Jämtlands försäkringsbestånd framgår av nedanstående tabell.

Antal försäkringar	2013	2012
Hem, villa, villahem, fritidshus, båt	40 315	40 320
Företag, lantbruk, fastighet	14 529	14 641
Motorförsäkring	77 941	76 551
Olycksfall	11 418	11 234
Summa direkt försäkring	144 203	142 746
Liv	24 191	24 407
Djur	9 975*	193
Summa förmedlad försäkring	34 166	24 600
Summa direkt och förmedlad försäkring	178 369	167 346

* Från 1 januari 2013 ingår, förutom Lantbruk djur och gröda, smådjur i förmedlad affär, då kundansvaret flyttats från Agria.

Skador

Skadekostnaden brutto uppgick under året till 359,9 (323,6) Mkr. I denna kostnad ingår skaderegleringskostnader med 21,3 (24,4) Mkr. Återförsäkrars andel av skadekostnaden var 71,8 (29,4) Mkr, vilket innebär att skadekostnaden netto blev 288,1 (294,2) Mkr. Skadeprocenten f.e.r. uppgick till 75,7 (77,8) procent. Motsvarande genomsnittliga skadeprocent under senaste femårsperioden har uppgått till 77,8 (78,0) procent. Länsförsäkringar Jämtlands skadefrekvens blev 117 (108) skador per 1 000 försäkringar. Motsvarande genomsnittliga skadefrekvens under senaste femårsperioden har uppgått till 102 (96) skador per 1 000 försäkringar. Avvecklingen av tidigare års avsättningar för oreglerade skador f.e.r. resulterade i ett positivt totalt avvecklingsresultat på 10,4 (1,3) Mkr, vilket har minskat årets skadekostnad.

Kapitalförvaltning

Kapitalavkastningen efter avdrag för kostnader uppgick till 19,7 (29,9) Mkr. Orealiserade värdeförändringar netto i placeringstillgångarna blev sammantaget 81,8 (58,3) Mkr. Den totala kapitalavkastningen uppgick till 101,5 (88,2) Mkr.

Verkligt värde på Länsförsäkringar Jämtlands placeringstillgångar, inklusive likvida medel, uppgick vid verksamhetsårets slut till 1 650,5 (1 516,4) Mkr enligt följande struktur.

	2013		2012	
	Verkligt värde	Andel %	Verkligt värde	Andel %
Byggnader och mark	94,9	6	97,3	7
Aktier i intressebolag	6,5	0	6,5	0
Aktier och andelar	835,3	51	771,7	51
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	590,2	36	347,9	23
Lån m.m.	2,0	0	1,9	0
Summa placeringstillgångar exkl. likvida medel	1 528,9		1 225,3	
Likvida medel	121,6	7	291,1	19
Summa placeringstillgångar inkl. likvida medel	1 650,5	100	1 516,4	100

Resultat

Försäkringsrörelsens tekniska resultat i koncernen uppgick till 26,9 (13,9) Mkr. Resultat för finansrörelsen och förmedlad affär uppgick till 75,7 (59,0) Mkr. Det sammanlagda resultatet blev 102,7 (72,9) Mkr före skatt. Efter skatt uppgick årets resultat till 78,0 (81,8) Mkr.

Redovisningsprinciper

Länsförsäkringar Jämtland tillämpar, från och med 2010, i sin koncernredovisning fullt ut de av EU antagna internationella redovisningsstandarder IFRS (International Financial Reporting Standards) samt tolkningar av dessa utgivna av IFRS Interpretations Committee, såsom de godkända av EG-kommissionen för tillämpning inom EU.

Moderbolaget upprättar sin redovisning enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag samt RFR 2, Redovisning för juridiska personer. Detta innebär att moderbolaget i de flesta fall tillämpar motsvarande IFRS som i koncernredovisningen. Den största avvikelserna gäller redovisning av fastigheter.

Resultatet av årets verksamhet och den ekonomiska ställningen den 31 december 2013 för koncernen Länsförsäkringar Jämtland och moderbolaget framgår av efterföljande resultat- och balansräkningar med tillhörande noter.

Femårsöversikt

Uppgifterna avser koncernen.

<i>Belopp i Mkr</i>	2013	2012	2011	2010	2009
RESULTAT					
Premieintäkter f.e.r.	380,8	378,1	373,0	370,9	378,7
Kapitalavkastning överförd från kapitalförvaltningen	8,2	9,8	11,5	25,8	22,0
Försäkringsersättningar f.e.r.	-288,1	-294,2	-315,2	-304,3	-261,6
Driftkostnader	-74,5	-79,8	-83,4	-80,2	-80,6
Tekniskt resultat i försäkringsrörelsen före återbäring	26,4	13,9	-14,1	12,2	58,5
Återbäring	0,5	-	-30,0	-	-
Tekniskt resultat i försäkringsrörelsen	26,9	13,9	-44,1	12,2	58,5
Återstående kapitalavkastning	93,3	78,4	-58,9	75,5	103,2
Övriga intäkter och kostnader	-17,5	-19,4	-2,1	-1,3	-2,3
Resultat före dispositioner och skatt	102,7	72,9	-105,1	86,4	159,4
Årets resultat	78,0	81,8	-80,0	62,9	116,8
EKONOMISK STÄLLNING					
Placeringsstillgångar verkligt värde	1 528,9	1 225,3	1 367,7	1 492,7	1 377,0
Premieinkomst f.e.r.	385,8	377,8	383,7	364,7	383,2
Försäkringstekniska avsättningar f.e.r.	632,2	609,5	598,3	573,1	530,3
Konsolideringskapital					
Beskattat eget kapital	948,1	868,9	785,8	865,7	804,0
Uppskjuten skatt	164,5	146,4	157,5	182,6	166,0
Obeskattade reserver	-	-	-	-	-
Övervärde i intressebolag	-	-	-	-	-
S:a konsolideringskapital	1 112,6	1 015,2	943,3	1 048,3	970,0
Konsolideringsgrad i procent	288	269	246	287	253
Kapitalbas	1 025,7	937,6	885,2	998,1	924,4
Solvensmarginal	80,6	80,6	77,2	75,0	74,9
Nyckeltal försäkringsrörelsen					
Skadeprocent	75,7	77,8	84,5	82,0	69,1
Driftkostnadsprocent	19,6	20,9	22,4	21,6	21,3
Totalkostnadsprocent	95,3	98,7	106,9	103,6	90,4
Kapitalavkastning i procent					
Direktavkastning	0,8	1,1	1,1	3,3	1,8
Totalavkastning	7,2	6,3	-3,0	7,5	9,9

Verksamhetens risker och riskhantering

Risker utgör en väsentlig del av Länsförsäkringar Jämtlands verksamhetsmiljö och affärsaktiviteter. För att hantera riskerna har Länsförsäkringar Jämtland tydligt definierade strategier och ansvarsområden tillsammans med ett starkt engagemang för riskhanteringsprocessen. Huvudsyftet med riskhanteringen är att säkerställa att riskerna identifieras, att riskvärdering är oberoende och att kapitalbasen är tillräcklig i förhållande till riskerna. Detta är viktigt för att med hög säkerhet garantera utfästelser som gjorts mot kunder.

Försäkringsrisker

Länsförsäkringar Jämtlands riskportfölj bedöms vara väl balanserad. Försäkringsrisken återspeglas i Länsförsäkringar Jämtlands skadeprocent f.e.r. som för senaste femårsperioden utgör 77,8 procent. Mottagen återförsäkring innehåller till större delen svensk affär. Premieintäkt f.e.r. i mottagen återförsäkring uppgår till 31,8 Mkr och utgör 8,4 procent av total premieintäkt. Största enskilda risk i mottagen återförsäkring utgör den i affären ingående Nordiska Kärnförsäkringspoolen. Maximal ansvarighet per skadehändelse i kärnförsäkringspoolen uppgår till 550 000 euro.

Den avgivna återförsäkringsaffärens syfte är främst att minska försäkringsrisken. Länsförsäkringar Jämtlands självbehåll per risk och per skada är 9 Mkr med undantag för olycksfallsaffären där självbehållet är 2 Mkr samt motorfordons- och trafikaffären med ett självbehåll på 1 Mkr respektive 1,5 Mkr. Utöver detta finns ett stop loss-skydd som börjar gälla då den samlade skadekostnaden för egen räkning uppgår till 90 procent av intjänad premie. Ersättningen kan högst utgå med 20 procent av intjänad premie inklusive motorkasko men exklusive olycksfall och trafikansvar. För 2013 är självbehållen oförändrade jämfört med 2012.

Marknadsrisker

Marknadsrisken definieras som risken för att verkligt värde på nuvarande eller framtida kassaflöden från ett finansiellt instrument varierar på grund av förändringar i marknadspriser. I marknadsrisk ingår aktiekursrisk, valutakursrisk, ränterisk och fastighetsrisk.

Aktiekursrisken är den enskilt största marknadsrisken. Totala aktieexponeringen i koncernen är 842 Mkr. Aktieplaceringarna sker i huvudsak i LFAB-aktier, aktier i Humlegården Holding I-III AB via dotterbolaget Länsförsäkringar Jämtland Fastigheter AB, aktier i fastighetsbolaget Diös AB, samt i aktiefonder. Genom att placera i flera olika geografiska regioner minskar den totala aktiekursrisken.

Exponering mot utländska valutor förekommer i aktiefondplaceringar i utländska aktier. Sammanlagda värdet vid årets slut var 176 Mkr. Dessa fonder noteras i SEK, men har en inbyggd valutakursrisk i och med att fonderna handlar med utländska aktier. Valutakursrisken avser företrädesvis US dollar, euro och engelska pund.

Verkligt värde på räntebärande placeringstillgångar utgjorde vid räkenskapsårets utgång 590 Mkr. Ränterisken på tillgångarna påverkar resultatet med cirka 14 Mkr vid en procents förändring av den allmänna räntenivån. Den genomsnittliga durationen i placeringar i räntebärande tillgångar uppgår till 2,11.

Exponeringen i fastigheter uppgår till totalt 95 Mkr. Den mest betydande fastighetsrisken är att fastighetsvärdena går ned till följd av olika omvärldsförändringar. Risken är dock begränsad då fastigheter utgör en mindre del av placeringstillgångarna samt att fastigheter uteslutande används i den egna rörelsen.

Utöver försäkringsrisker och marknadsrisker har Länsförsäkringar Jämtland identifierat riskområdena: operativ risk, motpartsrisk, likviditetsrisk samt risker i övrig verksamhet.

Ytterligare beskrivning av risker finns i not 2.

Förslag till vinstdisposition

Till bolagsstämmans förfogande står balanserat resultat, kronor 500 833 897 samt årets vinst, kronor 72 910 449, tillsammans kronor 573 744 346.

Styrelsen och verkställande direktören föreslår bolagsstämman besluta att disponibla vinstmedel, kronor 573 744 346, balanseras i ny räkning.

Resultaträkning koncernen tkr

TEKNISK REDOVISNING AV SKADEFÖRSÄKRINGSRÖRELSE

		Koncernen	
	Not	2013	2012
Försäkring			
Premieinkomst	3, 28	450 728	431 001
Premier för avgiven återförsäkring		-64 948	-53 225
Förändring i avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker		-4 935	322
Premieintäkter efter avgiven återförsäkring		380 845	378 098
Kapitalavkastning överförd från kapitalförvaltningen	4	8 226	9 811
Utbetalda försäkringsersättningar			
Före avgiven återförsäkring	5	-310 667	-303 055
Återförsäkrares andel		40 789	20 438
Förändring i avsättning för oreglerade skador			
Före avgiven återförsäkring		-49 196	-20 588
Återförsäkrares andel		30 945	9 024
Försäkringsersättningar efter avgiven återförsäkring		-288 129	-294 181
Driftkostnader	6, 26	-74 492	-79 800
Återbäring	23	484	-
Summa försäkring		26 934	13 928
Kapitalavkastning			
Kapitalavkastning, intäkter	7	25 518	34 299
Kapitalavkastning, kostnader	8	-5 816	-4 409
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	9	83 183	59 379
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	9	-1 381	-1 068
Kapitalavkastning överförd till skadeförsäkringsrörelsen		-8 226	-9 811
Summa kapitalavkastning		93 278	78 390
Förmedlad affär			
Resultat från andelar i intresseföretag		-	943
Intäkter fastighetsförmedling		10 198	8 536
Kostnader fastighetsförmedling		-12 141	-9 122
Provisionsintäkter	10	16 082	23 255
Provisionskostnader	10	-31 672	-43 000
Summa förmedlad affär		-17 533	-19 388
Resultat före skatt		102 679	72 930
Skatt på årets resultat	25	-24 720	8 874
Årets resultat		77 959	81 804
Övrigt totalresultat		-	-
Summa övrigt totalresultat		-	-
Årets totalresultat		77 959	81 804

Resultaträkning moderbolaget tkr

TEKNISK REDOVISNING AV SKADEFÖRSÄKRINGSRÖRELSE

		Moderbolaget	
	Not	2013	2012
Premieintäkter efter avgiven återförsäkring			
Premieinkomst	3, 28	450 728	431 001
Premier för avgiven återförsäkring		-64 948	-53 225
Förändring i avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker		-4 935	322
		380 845	378 098
Kapitalavkastning överförd från kapitalförvaltningen	4	8 226	9 811
Försäkringsersättningar efter avgiven återförsäkring			
Utbetalda försäkringsersättningar			
Före avgiven återförsäkring	5	-310 667	-303 055
Återförsäkrares andel		40 789	20 438
Förändring i avsättning för oreglerade skador			
Före avgiven återförsäkring		-49 196	-20 588
Återförsäkrares andel		30 945	9 024
		-288 129	-294 182
Driftkostnader	6, 26	-74 174	-79 199
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat före återbäring		26 768	14 529
Återbäring	23	484	0
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat efter återbäring		27 252	14 529
ICKE-TEKNISK REDOVISNING			
Kapitalförvaltning			
Kapitalavkastning, intäkter	7	29 516	38 296
Kapitalavkastning, kostnader	8	-5 816	-4 409
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	9	72 852	49 334
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	9	-1 381	-1 068
Kapitalförvaltningens resultat		95 171	82 153
Kapitalavkastning överförd till skadeförsäkringsrörelsen		-8 226	-9 811
Återstående kapitalavkastning		86 945	72 342
Övriga intäkter och kostnader	10	-15 590	-19 745
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt		98 607	67 126
Bokslutsdispositioner			
Upplösning säkerhetsreserv		13 129	-12 000
Avsättning till periodiseringsfond		-10 131	-2 400
Lämnade koncernbidrag		-5 392	-3 998
Överavskrivningar		-250	-
Resultat före skatt		95 963	48 728
Skatt på årets resultat	25	-23 053	-2 345
Årets resultat		72 910	46 383
Rapport över totalresultat för moderbolaget (tkr)		2013	2012
Årets resultat		72 910	46 383
Övrigt totalresultat		-	-
Årets totalresultat		72 910	46 383

Resultatanalys moderbolaget tkr

Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat	Totalt 2013	Sjuk och olycksfall	Hem, villa och fritidshus	Företag, lantbruk, fastighet	Motorfordon	Trafik	Summa direkt försäkr.	Mottagen återförsäkring
Premieintäkt f.e.r. (not RA 1)	380 845	8 828	84 814	91 476	105 104	58 802	349 024	31 821
Kapitalavkastning överförd från kapitalförvaltningen	8 226	1070	765	986	725	3 004	6 550	1 676
Försäkringsersättningar f.e.r. (not RA 2)	-288 129	-3 142	-44 952	-86 154	-87 029	-41 444	-262 721	-25 408
Driftkostnader	-74 174	-2 211	-14 419	-33 246	-11 949	-11 890	-73 716	-458
Återbäring	484		292	102	54	36		
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat	27 252	4 545	26 500	-26 836	6 905	8 508	19 621	7 631
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat 2012	14 529	-3 465	11 486	-7 879	12 007	-1 280	10 689	3 660
Avvecklingsresultat								
Avvecklingsresultat brutto	906	8 072	4 067	-13 705	-193	-2 640	906	-
Återförsäkrarens andel	9 471	-830	-721	6 136	240	6 290	9 471	-
Avvecklingsresultat f.e.r.	10 377	7 242	3 346	-7 569	47	3 650	10 377	-
Försäkringstekniska avsättningar före avgiven återförsäkring	Totalt 2013	Sjuk och olycksfall	Hem, villa och fritidshus	Företag, lantbruk, fastighet	Motorfordon	Trafik	Summa direkt försäkr.	Mottagen återförsäkring
Ej intjänade premier och kvardröjande risker	-178 967	-4 615	-43 255	-48 462	-50 049	-31 535	-177 916	-1 051
Oreglerade skador	-661 635	-68 047	-41 455	-103 859	-30 322	-227 025	-470 708	-190 927
Återbäring	-	-	-	-	-	-	-	-
Summa försäkringstekniska avsättningar före avgiven återförsäkring	-840 602	-72 662	-84 710	-152 321	-80 371	-258 560	-648 624	-191 978
Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar	208 380	26 677	9 170	37 555	1 092	119 070	193 564	14 816

Noter till resultatanalys

NOT RA 1	Totalt 2013	Sjuk och olycksfall	Hem, villa och fritidshus	Företag, lantbruk, fastighet	Motor- fordon	Trafik	Summa direkt försäkr.	Mottagen återför- säkring
Premieinkomst före avgiven återförsäkring	450 728	10 058	90 134	128 897	108 133	68 553	405 775	44 953
Premier för avgiven återförsäkring	-64 948	-967	-3 496	-37 035	-1 514	-9 741	-52 753	-12 195
Förändring i avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker	-4 935	-263	-1 824	-385	-1 515	-11	-3 998	-937
Premieintäkt f.e.r.	380 845	8 828	84 814	91 477	105 104	58 801	349 024	31 821

NOT RA 2	Totalt 2013	Sjuk och olycksfall	Hem, villa och fritidshus	Företag, lantbruk, fastighet	Motor- fordon	Trafik	Summa direkt försäkr.	Mottagen återför- säkring
Utbetalda försäkrings- ersättningar före avgiven återförsäkring	-310 667	-11 930	-53 391	-102 800	-83 150	-44 825	-296 096	-14 571
Återförsäkrares andel	40 789	5 223	80	20 035	3 009	11 031	39 378	1 411
Förändring i avsättning för oreglerade skador före avgiven återförsäkring	-49 196	9 616	1 561	-18 745	-7 442	-12 986	-27 996	-21 200
Återförsäkrares andel	30 945	-6 053	6 799	15 357	553	5 335	21 991	8 954
Försäkringsersättning f.e.r.	-288 129	-3 144	-44 951	-86 153	-87 030	-41 445	-262 723	-25 406

Rapport över finansiell ställning tkr

		Koncern	
	Not	2013-12-31	2012-12-31
TILLGÅNGAR			
Rörelsefastighet	11	83 438	85 799
Materiella tillgångar	18	7 273	7 417
Placeringar i intresseföretag	12,27	6 469	6 751
Återförsäkrars andel av försäkringstekniska avsättningar	15	208 380	177 435
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	17	1 977	1 893
Förvaltningsfastigheter	11	11 500	11 500
Aktier och andelar	13,17	835 286	771 646
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	14,17	590 201	347 908
Fordringar avseende direkt försäkring	16	151 598	147 230
Fordringar avseende återförsäkring		15 889	13 060
Övriga fordringar		4 670	9 975
Förutbetalda anskaffningskostnader	19	18 367	20 862
Upplupna ränte- och hyresintäkter		-	1 343
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		3 286	3 547
Likvida medel		121 614	291 063
SUMMA TILLGÅNGAR		2 059 948	1 897 429
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Balanserade vinstmedel		870 096	787 058
Årets resultat		77 959	81 804
Eget kapital	20	948 055	868 862
Försäkringstekniska avsättningar	21,22,23	840 602	786 955
Avsättning för uppskjuten skatt	25	164 465	146 432
Övriga avsättningar		376	-
Skulder avseende direkt försäkring		11 325	10 519
Skulder avseende återförsäkring		5 010	4 655
Övriga skulder		32 398	27 642
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		57 717	52 364
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		2 059 948	1 897 429

Balansräkning tkr

TILLGÅNGAR	Not	Moderbolaget	
		2013-12-31	2012-12-31
Placeringstillgångar			
Byggnader och mark	11	83 969	86 374
Placeringar i koncern- och intresseföretag	12,27	111 029	111 209
Andra finansiella placeringstillgångar			
- Aktier och andelar	13,17	695 041	641 732
- Obligationer och räntebärande värdepapper	14,17	590 201	347 908
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	17	1 977	1 893
		1 482 217	1 189 116
Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar			
Oreglerade skador	15	208 380	177 435
Fordringar			
Fordringar avseende direkt försäkring	16	151 598	147 230
Fordringar avseende återförsäkring		15 889	13 060
Fordringar koncernföretag		-	158
Övriga fordringar		3 709	9 737
		171 196	170 185
Andra tillgångar			
Materiella tillgångar	18	7 063	6 293
Kassa och bank		119 154	289 425
		126 217	295 718
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter			
Upplupna ränte- och hyresintäkter		-	18 397
Förutbetalda anskaffningskostnader	19	18 367	20 862
Övriga förutbet. kostnader och upplupna intäkter		3 286	3 314
		21 653	42 573
SUMMA TILLGÅNGAR		2 009 663	1 875 027

Balansräkning tkr, forts.

		Moderbolaget	
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	Not	2013-12-31	2012-12-31
Eget kapital	20		
<i>Bundet eget kapital</i>			
Reservfond		8 850	8 850
<i>Fritt eget kapital</i>			
Balanserad vinst		500 834	454 451
Årets resultat		72 910	46 383
		582 594	509 684
Obeskattade reserver			
Utjämningsfond		22 260	22 260
Säkerhetsreserv		369 383	382 513
Periodiseringsfond		24 302	14 171
Överavskrivningar		250	-
		416 195	418 944
Försäkringstekniska avsättningar			
Ej intjänade premier och kvardröjande risker	21	178 967	174 032
Oreglerade skador	22	661 635	612 439
Återbäring	23	-	484
		840 602	786 955
Avsättningar för andra risker och kostnader			
Avsättning för uppskjuten skatt	25	62 017	45 651
Övriga avsättningar		376	-
		62 393	45 651
Skulder			
Skulder avseende direkt försäkring		11 325	10 519
Skulder avseende återförsäkring		5 010	4 655
Övriga skulder		28 649	25 315
Skulder koncernföretag		5 193	21 323
		50 177	61 812
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter			
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		57 702	51 981
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		2 009 663	1 875 027
POSTER INOM LINJEN			
Panter och därmed jämförliga säkerheter ställda för egna skulder och för såsom avsättningar redovisade förpliktelser, varje slag för sig			
För försäkringstekniska avsättningar registerförda tillgångar	24	632 222	609 036
Ansvarsförbindelser		Inga	Inga
Åtaganden		Inga	Inga

Rapport över förändringar i eget kapital tkr

Koncernen	Balanserade vinstmedel	Periodens resultat	Totalt eget kapital
Ingående eget kapital 2012-01-01	865 790	-79 964	785 826
Omföring av föregående års resultat	-79 964	79 964	-
Förvärv av dotterbolag	1 232	-	1 232
<i>Årets totalresultat</i>			
Årets resultat	-	81 804	81 804
Årets övriga totalresultat	-	-	-
S:a årets totalresultat	-	81 804	81 804
Utgående eget kapital 2012-12-31	787 058	81 804	868 862
Ingående eget kapital enligt fastställd balansräkning 2012-12-31	787 058	81 804	868 862
Omföring av föregående års resultat	81 804	-81 804	-
Förvärv av dotterbolag	1 234	-	1 234
<i>Årets totalresultat</i>			
Årets resultat	-	77 959	77 959
Årets övriga totalresultat	-	-	-
S:a årets totalresultat	-	77 959	77 959
Utgående eget kapital 2013-12-31	870 096	77 959	948 055

Se not 21 för uppdelning bundet och fritt eget kapital.

Moderbolaget	Bundet kapital	Fritt eget kapital		Totalt
	Reservfond	Balanserat resultat	Årets resultat	
Ingående eget kapital 2012-01-01	8 850	544 313	-75 906	477 257
Disposition av 2011 års resultat		-75 906	75 906	
Årets resultat			46 383	46 383
Justering ändrad redovisningsprincip		-13 956		
Utgående eget kapital 2012-12-31	8 850	454 451	46 383	509 684
Ingående eget kapital 2013-01-01	8 850	454 451	46 383	509 684
Disposition av 2012 års resultat		46 383	-46 383	
Årets resultat			72 910	72 910
Utgående eget kapital 2012-12-31	8 850	500 834	72 910	582 594

Kassaflödesanalys (indirekt metod) tkr

	Not	Koncernen		Moderbolaget	
		2013	2012	2013	2012
Den löpande verksamheten					
Resultat före skatt och bokslutsdispositioner		102 679	72 930	98 607	67 126
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet	KA 1	-43 036	-36 391	-16 581	-29 496
Betald skatt		-13 569	-12 310	-13 569	-12 310
Utbetalda räntor		3 557	7 260	3 557	7 260
Utbetalda utdelningar		4 600	2 200	4 600	2 200
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av tillgångar och skulder		54 231	33 689	76 614	34 780
Förändring i finansiella placeringstillgångar		-225 807	200 641	-225 807	200 115
Förändring av rörelsefordringar		-632	-4 352	248	-4 281
Förändring av rörelseskulder		5 936	1 498	-11 635	3 620
Kassaflöde från den löpande verksamheten		-166 272	231 476	-160 580	234 234
Investeringsverksamheten					
Förvärv av materiella anläggningstillgångar		-3 544	-3 499	-3 544	-3 499
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		367	995	367	995
Förvärv av dotterbolag		-	-190	-	-190
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-3 177	-2 694	-3 177	-2 694
Finansieringsverksamheten					
Koncernbidrag		-	-	-5 392	-3 998
Aktieägartillskott		-	-2 443	-1 122	-2 443
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-	-2 443	-6 514	-6 441
Årets kassaflöde		-169 449	226 339	-170 271	225 099
Likvida medel vid periodens början		291 063	64 724	289 425	64 326
Likvida medel vid periodens slut		121 614	291 063	119 154	289 425
Not KA 1					
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet					
Avskrivningar		4 941	5 122	3 876	5 166
Nedskrivningar		1 302	2 133	1 302	2 133
Orealiserade värdeförändringar		-81 757	-58 311	-71 426	-48 266
Försäkringstekniska avsättningar f.e.r		23 186	11 243	23 186	11 243
Återbäring		-484	-	-484	-
Netto övriga upplupna kostnader och intäkter		9 452	4 115	26 641	-22
Övriga justeringar		324	250	324	250
Resultatandel från intresseföretag		-	-943	-	-
Summa:		-43 036	-36 391	-16 581	-29 496

Noter till de finansiella rapporterna

Företagsinformation

Denna års- och koncernredovisning omfattar kalenderåret 2013 och avges per den 31 december 2013. Den avser Länsförsäkringar Jämtland, ömsesidigt skadeförsäkringsbolag med säte i Östersund. Adressen till huvudkontoret är Prästgatan 18, Östersund och organisationsnummer är 593200-1828. Årsredovisningen har godkänts för utfärdande av styrelsen den 19 mars 2014. Resultat- och balansräkningen blir föremål för fastställande på stämman den 11 april 2014. Koncernens huvudsakliga verksamhet beskrivs i förvaltningsberättelsen.

NOT 1 Redovisningsprinciper

I denna not beskrivs inledningsvis koncernens redovisningsprinciper. Moderbolaget tillämpar samma redovisningsprinciper som koncernen, med de avvikelser som anges i avsnittet Moderbolagets redovisningsprinciper.

Om inte annat anges, avser uppgifterna i notförteckningen både koncernen och moderbolaget. Samtliga beloppsuppgifter anges i tkr, avrundade till närmaste tusental, om inte annat framgår.

Överensstämmelse med normgivning och lag

Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med International Financial Reporting Standards (IFRS) utgivna av International Accounting Standards Board (IASB) samt tolkningar av dessa utgivna av IFRS Interpretations Committee, såsom de antagits av EU. Därutöver tillämpas lagen om årsredovisning i försäkringsföretag (1995:1560), Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd FFFS 2008:26 inklusive ändringsföreskrifter. Koncernen följer rekommendationer från Rådet för finansiell rapportering RFR 1 Kompletterande redovisningsregler för koncerner.

Moderbolaget tillämpar FFFS 2008:26 inklusive ändringsföreskrifter samt RFR 2 Redovisning för juridiska personer. I övrigt följer moderbolaget samma principer som för koncernen utom det som framgår i "Moderbolagets redovisningsprinciper". De avvikelser som förekommer mellan moderbolaget och koncernens principer beror på begränsningar i möjligheterna att tillämpa IFRS i moderbolaget till följd av årsredovisningslagen och tryggandelagen samt i vissa fall av skatteskal.

Bedömningar och uppskattningar i de finansiella rapporterna

Upprättande av redovisning i enlighet med IFRS kräver att företagsledningen gör bedömningar och uppskattningar samt gör antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av intäkter, kostnader, tillgångar, skulder och eventalförpliktelser. Ledningens uppskattningar och bedömningar är baserade på historiska erfarenheter och grundar sig på den bästa information som fanns tillgänglig på balansdagen. Det verkliga utfallet kan avvika från dessa uppskattningar och bedömningar.

Uppskattningar och antagandena ses över regelbundet. Ändringar av uppskattningar redovisas i den period ändringen görs om den endast påverkar denna period, eller i den period ändringen görs och framtida perioder om ändringen påverkar både aktuell period och framtida perioder.

Bedömningar och uppskattningar som ligger till grund för redovisning och värdering av försäkrings- tekniska avsättningar har en betydande inverkan på de finansiella rapporterna. Värderingen av avsättningarna behandlas i nedanstående avsnitt om redovisning av försäkringsavtal samt i not 2, där upplysningar om risker i verksamheten lämnas.

Nya och ändrade standarder och tolkningar

Ett antal nya och ändrade standarder och tolkningar har trätt i kraft och gäller för räkenskapsåret 2013.

IFRS 13 fastställer ett regelverk för värdering till verkligt värde där så krävs av andra standarder. Standarden är tillämplig vid värdering till verkligt värde av både finansiella och icke-finansiella poster. Verkligt värde definieras som det pris som skulle erhållas vid en försäljning av en tillgång eller den ersättning som skulle erläggas för att överföra en skuld i en normal transaktion mellan marknadsaktörer vid värderingstidpunkten. IFRS 13 kräver flera kvantitativa och kvalitativa upplysningar om värdering till verkligt värde. Bedömningen är att den nya standarden bara innehåller smärre förtydliganden gentemot hur verkligt värde beräknas för finansiella instrument enligt nu gällande standarder

RFR 2 Redovisning för juridisk person har ändrats vilket ger möjlighet att redovisa koncernbidrag enligt huvudregeln eller enligt alternativregeln. Huvudregeln innebär att erhållna och lämnade koncernbidrag redovisas som finansiell intäkt respektive ökning av aktier och andelar. Mottagna och lämnade koncernbidrag i dotterbolag ska redovisas som eget kapital samt koncernbidrag som erhålls eller lämnas till eller från systerföretag redovisas i eget kapital hos såväl mottagaren som givare. Alternativregeln innebär att erhållna som lämnade koncernbidrag redovisas som bokslutsdisposition

Övriga nya och ändrade standarder och tolkningar som trätt ikraft bedöms inte haft någon väsentlig inverkan på Bolagets finansiella rapporter 2013.

Nya och ändrade standarder och tolkningar som ännu ej trätt i kraft

Vid upprättandet av Bolagets finansiella rapporter per 31 december 2013 finns det standarder och tolkningar som publicerats av International Accounting Standards Board (IASB) men ännu ej trätt i kraft. Nedan följer en preliminär bedömning av den påverkan som införandet av några av dessa standarder och tolkningar kan få på Bolagets finansiella rapporter.

IFRS 12, upplysningar om andelar i andra företag, ska tillämpas för företag som innehar andelar i dotterföretag, samarbetsarrangemang, intresseföretag eller strukturerade företag som inte konsolideras. IFRS 12 fastställer mål för upplysningar och specificerar de upplysningar som ett företag måste lämna som minimum för att uppfylla dessa mål. Företag ska lämna information som hjälper användare av dess finansiella rapporter att bedöma karaktären av och risker hänförliga till innehav i andra enheter, samt den påverkan som dessa innehav har på företagets finansiella rapporter.

IFRS 9 Finansiella Instrument, avseende redovisning och värdering av finansiella instrument, är en fullständig omarbetning och ska ersätta den nuvarande standarden IAS 39 Finansiella instrument: Redovisning och värdering. Standarden har inte antagits av EU och det finns heller ingen tidplan för när ett sådant godkännande kan förväntas. Tidpunkten för obligatorisk tillämpning av IFRS 9 har också tagits bort från standarden (tidigare 1 januari 2015), varför detta datum för närvarande inte är känt men sannolik tillämpning är tidigast räkenskapsår som påbörjas den 1 januari 2017 eller senare. IFRS 9 kommer att påverka Bolagets finansiella rapportering men omfattningen av påverkan har ännu inte analyserats och kvantifierats.

IASB har i flera år arbetat med en ny redovisningsstandard för försäkringskontrakt, IFRS 4 fas II. Ett nytt Exposure Draft (ED) blev utgivet i juni 2013. Avsikten är att standarden ska vara klar till den 1 januari 2015. Implementeringstidpunkten är osäker men 2018 har tagits fram som ett förslag på grund av att man räknar med att företagen behöver god tid på sig för implementeringen. Bolaget har ännu inte utvärderat om standarden får någon påverkan på den finansiella rapporteringen.

Transaktioner i utländsk valuta

Moderbolagets funktionella valuta är svenska kronor som även utgör rapporteringsvalutan för moderbolaget och för koncernen. Funktionell valuta är valutan i de primära ekonomiska miljöer som bolagen bedriver sin verksamhet. Transaktioner i utländsk valuta omräknas till den funktionella valutan till

den valutakurs som föreligger på transaktionsdagen. Monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta räknas om till den funktionella valutan till den valutakurs som föreligger på balansdagen.

Valutakursdifferenser som uppstår vid omräkningarna redovisas i resultaträkningen.

Övriga redovisningsprinciper

Försäkringsavtal redovisas enligt principerna i IFRS 4. Se vidare under avsnittet om Redovisning av försäkringsavtal. Finansiella instrument redovisas enligt principerna i IAS 39. Det innebär att samtliga finansiella instrument klassificerats i enlighet med kategorierna av finansiella instrument i IAS 39. Hur denna klassificering gjorts framgår nedan i avsnittet Klassificering av finansiella instrument. IAS 39 innebär även att transaktionskostnader inte medräknas i anskaffningsvärdet för finansiella tillgångar som redovisas till verkligt värde över resultaträkningen. Noterade instrument värderas till aktuell köpkurs utan avdrag för transaktionskostnader.

Resultatredovisning

Resultatet redovisas i två huvuddelar. Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat samt ett icke-tekniskt resultat som omfattar den del av kapitalavkastningen som återstår efter överförd avkastning till försäkringsrörelsen samt förmedlad liv- och bankaffär. Kapitalavkastningen inkluderar orealiserade värdeförändringar. Orealiserade värdeförändringar med avdrag för uppskjuten skatt redovisas inom Eget fritt kapital under rubriken Balanserade vinstmedel.

Försäkringsrörelsen har tillförts en ränta på summan av halva premieintäkter och genomsnittet av in- och utgående avsättningar för oregrerade skador, allt för egen räkning. Metoden för framtagande av kalkylräntan är oförändrad mot 2012. I denna metod används den genomsnittliga räntan på 90-dagars statskuldväxlar. För 2013 är använd räntesats 0,925 procent och gäller för alla försäkringsgrenar utom olycksfall och trafik. För försäkringsgrenarna olycksfall och trafik är räntesatsen fastställd som den genomsnittliga räntan för en sjuårig statsobligation under de senaste fem åren, inkluderande uppskattning 2013. För 2013 uppgår denna beräknade räntesats i olycksfall och trafik till 2,25 procent. Den till försäkringsrörelsen överförda räntan uppgår dock högst till den i resultaträkningen redovisade totala kapitalavkastningen i kronor för aktuellt år och lägst till ett belopp som motsvarar årsgenomsnittet för aktuellt år för 90-dagars statskuldväxlar omräknat till effektiv ränta.

Konsolideringsprinciper

Dotterbolag

Dotterbolag är företag som står under ett bestämmande inflytande från moderbolaget. Bestämmande inflytande innebär direkt eller indirekt en rätt att utforma ett företags finansiella och operativa strategier i syfte att erhålla ekonomiska fördelar. Vid bedömningen om ett bestämmande inflytande föreligger, beaktas potentiella röst-berättigande aktier som utan dröjsmål kan utnyttjas eller konverteras.

Dotterbolag redovisas enligt förvärvsmetoden. Metoden innebär att förvärv av ett dotterbolag betraktas som en transaktion varigenom koncernen indirekt förvärvar dotterbolagets tillgångar och övertar dess skulder och eventalförpliktelser. Det koncernmässiga anskaffningsvärdet fastställs genom en förvärvsanalys i anslutning till förvärvet. I analysen fastställs dels anskaffningsvärdet för andelarna eller rörelsen, dels det verkliga värdet på förvärvsdagen av förvärvade identifierbara tillgångar samt övertagna skulder och eventalförpliktelser. Anskaffningsvärdet för dotterbolagsaktierna respektive rörelsen utgörs av summan av de verkliga värdena per förvärvsdagen för erlagda tillgångar, uppkomna eller övertagna skulder och för emitterade egetkapitalinstrument som lämnats som vederlag i utbyte mot de förvärvade nettotillgångarna. Förvärvsrelaterade kostnader vid rörelseförvärv redovisas enligt IFRS 3 som kostnader i resultaträkningen i de perioder då de uppkommer och tjänsterna erhålls. Vid rörelseförvärv där

anskaffningskostnaden överstiger nettovärdet av förvärvade tillgångar och övertagna skulder samt eventalförpliktelser, redovisas skillnaden som goodwill. När skillnaden är negativ redovisas denna direkt i resultaträkningen.

Dotterföretags finansiella rapporter tas in i koncernredovisningen från och med förvärvstidpunkten till det datum då det bestämmande inflytandet upphör.

Intresseföretag

Intresseföretag är de företag i vilka koncernen har ett betydande inflytande, men inte ett bestämmande inflytande, över den driftsmässiga och finansiella styrningen. Vanligtvis genom andelsinnehav mellan 20 och 50 procent av röstetalet. Från och med den tidpunkt som det betydande inflytandet erhålls redovisas andelar i intresseföretag enligt kapitalandelsmetoden i koncernredovisningen. Kapitalandelsmetoden innebär att det i koncernen redovisade värdet på aktierna i intresseföretagen motsvaras av koncernens andel i intresseföretagens egna kapital samt koncernmässig goodwill och andra eventuella kvarvarande värden på koncernmässiga över- och undervärden. I koncernens resultaträkning redovisas som "Andel i intresseföretags resultat" koncernens andel i intresseföretagens nettoresultat efter skatt och minoritet justerat för eventuella avskrivningar, nedskrivningar eller upplösningar av förvärvade över- respektive undervärden.

Eventuell skillnad vid förvärvet mellan anskaffningsvärdet för innehavet och ägarföretagets andel av det verkliga värdet netto av intresseföretagets identifierbara tillgångar, skulder och eventalförpliktelser redovisas i enlighet med IFRS 3 Rörelseförvärv.

När koncernens andel av redovisade förluster i intresseföretaget överstiger det redovisade värdet på andelarna i koncernen reduceras andelarnas värde till noll. Avräkning för förluster sker även mot långfristiga finansiella mellanhavanden utan säkerhet, vilka till sin ekonomiska innebörd utgör del av ägarföretagets nettoinvestering i intresseföretaget. Fortsatta förluster redovisas inte såvida inte koncernen har lämnat garantier för att täcka förluster uppkomna i intresseföretaget.

Kapitalandelsmetoden tillämpas fram till den tidpunkt när det betydande inflytandet upphör.

Transaktioner som elimineras vid konsolidering

Koncerninterna fordringar och skulder, intäkter eller kostnader och orealiserade vinster eller förluster som uppkommer från koncerninterna transaktioner mellan koncernföretag, samt koncernbidrag elimineras i sin helhet vid upprättandet av koncernredovisningen. Orealiserade vinster som uppkommer från transaktioner med intresseföretag elimineras i den utsträckning som motsvarar koncernens ägarandel i företaget. Orealiserade förluster elimineras på samma sätt som orealiserade vinster, men endast i den utsträckning det inte finns något nedskrivningsbehov.

Intäkter

Intäkter hänförliga från försäkringsavtal

Dessa intäkter behandlas under avsnittet Redovisning av försäkringsavtal.

Intäkter för förmedling av liv-, bank- och fondtjänster

Länsförsäkringar Jämtland erbjuder och förmedlar ett brett utbud av försäkring inom livområdet samt bank- och fondtjänster genom avtal med Länsförsäkringar AB och dess helägda dotterbolag. För de förmedlade affärerna har bolaget ansvaret för kundrelationerna och erhåller ersättning för detta. Intäkterna redovisas i det icke-tekniska resultatet under Övriga intäkter och kostnader. Intäkterna redovisas i den takt de tjänas in, dvs. när tjänsten utförts.

Ränteintäkter

För alla räntebärande finansiella instrument, även de som värderats till verkligt värde, redovisas faktiska ränteintäkter.

Finansiella instrument

Redovisning i balansräkningen

Finansiella tillgångar och skulder tas upp i balansräkningen när Länsförsäkringar Jämtland blir part enligt instrumentets avtalsmässiga villkor. Kundfordringar tas upp i balansräkningen när de faktureras. Leverantörsskulder tas upp när faktura mottagits. Andra skulder tas upp när motparten har presterat och en avtalsenlig skyldighet att betala föreligger. Detta gäller även då faktura ännu inte mottagits. Finansiella tillgångar tas bort från balansräkningen när rättigheterna i avtalet realiserats, förfaller eller bolaget förlorar kontrollen över dem. Detsamma gäller för del av finansiell tillgång. Finansiella skulder tas bort från balansräkningen när förpliktelsen i avtalet fullgörs eller på annat sätt utsläcks. Detsamma gäller för del av finansiella skulder.

Finansiella tillgångar och skulder presenteras brutto i balansräkningen om det inte finns en rätt och en avsikt att reglera mellanhavandena netto. I dessa fall presenteras posterna netto. För alla räntebärande finansiella instrument, även de som värderas till verkligt värde, redovisas faktiska ränteintäkter och räntekostnader. Upplupen ränta på räntebärande tillgångar och skulder redovisas, separat från tillgången eller skulden som räntan belöper på.

Finansiella instrument redovisas initialt till anskaffningsvärde. Anskaffningsvärde för finansiella instrument som klassificerats som finansiella tillgångar redovisade till verkligt värde via resultaträkningen, består av verkligt värde exklusive transaktionskostnader. Transaktionskostnader, t.ex. courtage för dessa instrument, kostnadsförs således direkt som kapitalförvaltningskostnader. För övriga finansiella instrument motsvarar anskaffningsvärdet instrumentets verkliga värde inklusive transaktionskostnader. Efter anskaffningstillfället beror redovisning och värdering av finansiella instrument av hur de har klassificerats enligt nedan. För redovisade värden med uppdelning på värderingskategori se not 17.

Klassificering av finansiella instrument

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultaträkningen

Länsförsäkringar Jämtland förvaltar och utvärderar alltid resultatet av samtliga placeringstillgångar (alla aktier, obligationer, derivat och fastigheter) på basis av verkligt värde förutom när verkligt värde inte kan fastställas på ett tillförlitligt sätt. I uppföljningen av kapitalförvaltningens resultat är fokus främst riktat på nyckeltalet totalavkastning. I detta mått inkluderas såväl realiserade som orealiserade resultat, förutom i de fåtal fall när verkligt värde inte kan fastställas på ett tillförlitligt sätt. Detta innebär att även placeringar i onoterade aktier såsom t.ex. LFAB ingår i denna utvärdering.

Det är därför Länsförsäkringar Jämtlands bedömning att en redovisning till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultaträkningen ger mer relevant redovisningsinformation för läsarna av årsredovisningen. Av detta skäl väljer Länsförsäkringar Jämtland alltid att kategorisera sina finansiella tillgångar såsom finansiella tillgångar värderade till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultaträkningen förutom (i) när verkligt värde inte kan fastställas på ett tillförlitligt sätt och (ii) när redovisningslagstiftningen inte medger detta vid redovisning i juridisk person. Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultaträkningen utgörs i balansräkningen av aktier i andra företag än koncern och intresseföretag samt obligationer.

Alla derivat som inte ingår i säkringsredovisning klassificeras som innehav för handelsändamål oavsett syftet med innehavet (i enlighet med IAS 39). Finansiella tillgångar som innehas för handelsändamål ingår i kategorin finansiella tillgångar värderade till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultaträkningen. Länsförsäkringar Jämtland har 2013 inga derivat i redovisningen.

Aktier och andelar i koncern- och intresseföretag värderas i moderbolagets balansräkning till anskaffningsvärdet. Eventuellt nedskrivningsbehov prövas regelbundet.

Finansiella tillgångar som innehas för handelsändamål

Finansiella tillgångar som kan säljas redovisas till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade direkt i eget kapital. Länsförsäkringar Jämtland har 2013 inga tillgångar som klassificerats såsom finansiella tillgångar som kan säljas. Eget kapitalinstrument som klassificeras som tillgångar som kan säljas skrivs ned vid en väsentlig (mer än 20 procent) eller utdragen (minst nio månader) nedgång i det verkliga värdet under instrumentets anskaffningsvärde. Om nedskrivningsbehov föreligger för en tillgång i kategorin tillgångar som kan säljas, omförs tidigare eventuell ackumulerad värdeminskning redovisad direkt mot eget kapital till resultaträkningen. Nedskrivningar av eget kapitalinstrument som redovisats i resultaträkningen återförs inte senare via resultaträkningen.

Lånefordringar och kundfordringar

Lånefordringar och kundfordringar värderas till upplupet anskaffningsvärde. Vid varje rapporttillfälle utvärderas om det finns objektiva indikationer att lån eller fordringar är i behov av nedskrivningar.

Finansiella skulder värderade till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultaträkningen

Denna kategori instrument utgörs av derivat med negativa marknadsvärden och som inte används för säkringsredovisning. Alla derivat med negativa marknadsvärden som inte ingår i säkringsredovisning klassificeras (i enlighet med IAS 39) som innehav för handelsändamål oavsett syftet med innehavet. Finansiella skulder som innehas för handelsändamål ingår i kategorin finansiella skulder värderade till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultaträkningen. Länsförsäkringar Jämtland har 2013 inga derivat i redovisningen.

Andra finansiella skulder

Andra finansiella skulder utgörs i balansräkningen av skulder till kreditinstitut och övriga skulder. Finansiella skulder värderas till upplupet anskaffningsvärde. Upplupet anskaffningsvärde bestäms utifrån den effektiva ränta som beräknades när skulden togs upp.

Likvida medel

Likvida medel består av kassamedel samt omedelbart tillgängliga tillgodohavanden hos banker och motsvarande institut samt kortfristiga likvida placeringar med en löptid från anskaffningstidpunkten understigande tre månader, och som är utsatta för endast en obetydlig risk för värdefluktuationer.

Värderingsprinciper

Verkligt värde är det belopp till vilket en tillgång skulle kunna överlåtas eller en skuld regleras, mellan kunniga parter som är oberoende av varandra och som har ett intresse av att transaktionen genomförs. Verkligt värde på finansiella tillgångar som är noterade på en aktiv marknad motsvaras av tillgångens noterade köpkurs på balansdagen utan avdrag för framtida transaktionskostnader. Sådana instrument återfinns på balansposterna Aktier och andelar, Obligationer och andra räntebärande värdepapper samt Derivat. Verkligt värde på finansiella instrument som inte är noterade på en aktiv marknad fastställs genom att använda värderingstekniker, t.ex. nyligen genomförda transaktioner, pris på liknande instrument och diskonterade kassaflöden. Onoterade tillgångar utgörs i balansräkningen av onoterade aktieinnehav.

Länsförsäkringar Jämtlands innehav i Länsförsäkringar AB har värderats till verkligt värde på basis av aktiernas substansvärde. Substansvärdet för LFAB-aktien är det samma som LFAB-koncernens redovisade beskattade egna kapital. Det som påverkar förändringar i substansvärdet på LFAB-aktien är således årets totalresultat i LFAB-koncernen. Eftersom aktierna innehas med hembudsförbehåll enligt vilket aktierna i första hand måste erbjudas de övriga ägarna till ett pris som motsvarar substansvärdet, så utgör substansvärdet i de flesta fall aktiernas verkliga värde. I det fall aktiernas verkliga värde, beräknat enligt en kassaflödesmetod, uppgår till ett lägre belopp än substansvärdet, så redovisas aktierna till detta lägre värde. Länsförsäkringar AB klassificeras som nivå 3-innehav i not 17.

Länsförsäkringar Jämtland Fastigheter AB äger endast andelar i fastighetsbolagen Humlegården som i sin tur bokförs till verkligt värde. Värdet på Humlegårdenaktierna beräknas som ett substansvärde vilket består av respektive koncerns egna kapital plus övervärdet i fastigheter, övervärdet är lika med fastigheternas marknadsvärde minus koncernmässigt bokfört värde korrigerat för latent skatt, vilket är den värderingsmetod som bäst avspeglar värdet på LFJ Fastigheter AB. Fastigheterna värderas av externa värderingsföretag och dessa görs med användning av ortspriser och fastigheternas kassaflöden. Då marknaden för fastighetstransaktioner fungerat normalt har det medfört att ortspriser varit tillgängliga och kunnat användas. Den största negativa påverkan på värderingen av fastigheterna är en ökning av avkastningskravet. Direktavkastningskravet ligger i spannet 4,6 % - 7,5 % med medelvärdet 5,6 %. Humlegården klassificeras som nivå 2-innehav i not 17.

Verkligt värde på derivat som inte är noterade på en aktiv marknad fastställs genom en användning av värderingsmodeller som är etablerade på marknaden. Värdena tillhandahålls i allmänhet av motparten till derivatet, som är högt ratade svenska finansiella institut. Länsförsäkringar Jämtland har 2013 inga derivat i redovisningen.

Redovisning i resultaträkningen av realiserade och orealiserade värdeförändringar

För finansiella instrument, som värderas till verkligt värde över resultaträkningen, redovisas såväl realiserade som orealiserade värdeförändringar i den icke-tekniska redovisningen som kapitalavkastning intäkter eller kapitalavkastning kostnader beroende på om värdeförändringen är positiv eller negativ.

Övriga tillgångar

Rörelsefastigheter

Länsförsäkringar Jämtland redovisar rörelsefastigheter till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade avskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår inköpspriset samt utgifter direkt hänförliga till tillgången för att bringa den på plats och i skick för att utnyttjas i enlighet med syftet med anskaffningen. Rörelsefastigheter redovisas i balansräkningen för koncernen och avskrivningar redovisas i resultaträkningen under posten Driftkostnader.

Rörelsefastigheterna skrivs av enligt reglerna för komponentavskrivning. Detta innebär att fastigheternas anskaffningsvärde delas upp i ett antal komponenter som skrivs av under olika förväntade nyttjandeperioder. Rörelsefastigheternas uppdelning i komponenter har huvudindelningen byggnader och mark. Ingen avskrivning sker på komponenten mark vars nyttjandeperiod bedöms som obegränsad. Byggnaderna består emellertid av flera komponenter vars nyttjandeperiod varierar. Nyttjandeperioderna har bedömts variera mellan 10-100 år för dessa komponenter.

Följande huvudgrupper av komponenter har identifierats som ligger till grund för avskrivningen på byggnader:

- Stomme	100 år
- Yttertak, fasad, fönster	50 år
- Stomkompletteringar, innerväggar	40 år
- Installationer el, VVS	40 år
- Inre ytskikt, maskinell utrustning	20 år

Tillämpad avskrivningsmetod och bedömd nyttjandeperiod omprövas vid varje års slut. Tillkommande utgifter läggs till anskaffningsvärdet endast om det är sannolikt att de framtida ekonomiska fördelar som är förknippade med tillgången kommer att komma företaget till del och anskaffningsvärdet kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Alla andra tillkommande utgifter redovisas som kostnad i den period de uppkommer.

Avgörande för bedömningen när en tillkommande utgift läggs till anskaffningsvärdet är om utgiften avser utbyten av identifierade komponenter, eller delar därav, varvid sådana utgifter aktiveras. Även i de fall ny komponent tillskapats läggs utgiften till anskaffningsvärdet.

Eventuella oavskrivna redovisade värden på utbytta komponenter, eller delar av komponenter, utrangeras och kostnadsförs i samband med utbyte. Reparationer kostnadsförs löpande.

Förvaltningsfastigheter

Förvaltningsfastigheter är fastigheter som innehas i syfte att erhålla hyresintäkter och/eller avkastning genom värdestegring. Förvaltningsfastigheter redovisas i balansräkningen till verkligt värde. Det verkliga värdet baseras helt och hållet på värderingar av utomstående oberoende värderingsmän med erkända kvalifikationer och med adekvata kunskaper i värdering av fastigheter av den typ och med de lägen som är aktuella. Värdering sker normalt årligen. Om det under löpande år föreligger indikationer på väsentliga värdeförändringar på fastigheterna sker en omvärdering av de aktuella fastigheterna i samband med kvartalsrapporteringen till Finansinspektionen.

Verkligt värde är det belopp till vilket en tillgång skulle kunna överlåtas eller en skuld regleras, mellan kunniga parter som är oberoende av varandra och som har ett intresse av att transaktionen genomförs. Verkligt värde på förvaltningsfastigheterna har fastställts med en kombinerad tillämpning av ortsprismetod, utifrån redovisade jämförelseköp. Såväl orealiserade som realiserade värdeförändringar redovisas i resultaträkningen.

Tillkommande utgifter för förvaltningsfastigheter läggs till det redovisade värdet endast om det är sannolikt att de framtida ekonomiska fördelar som är förknippade med utgiften kommer att komma företaget till del och anskaffningsvärdet kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Alla andra tillkommande utgifter redovisas som kostnad i den period de uppkommer. Kostnader som avser utbyten av hela eller delar av identifierade komponenter av fastigheten aktiveras liksom utgifter för helt nya komponenter. Reparationer av förvaltningsfastigheter kostnadsförs i samband med att kostnaden uppkommer.

Immateriella tillgångar

Avskrivningsbara immateriella tillgångar skrivs av från det datum då de är tillgängliga. Avskrivning redovisas i resultaträkningen linjärt över den beräknade nyttjandeperioden. Den beräknade nyttjandeperioden för redovisade immateriella tillgångar är fem år.

Materiella tillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas som tillgång i balansräkningen om det är sannolikt att framtida ekonomiska fördelar kommer att komma Länsförsäkringar Jämtland till del och anskaffningsvärdet för tillgången kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

I anskaffningsvärdet ingår inköpspriset samt kostnader direkt hänförliga till tillgången för att bringa den på plats och i skick för att utnyttjas i enlighet med syftet med anskaffningen. Exempel på direkt hänförliga kostnader som ingår i anskaffningsvärdet är kostnader för leverans och hantering, installation, lagfarter, konsult- och juristtjänster.

Det redovisade värdet för en materiell anläggningstillgång tas bort ur balansräkningen vid utrangering eller avyttring eller när inga framtida ekonomiska fördelar väntas från användning eller utrangering/avyttring av tillgången. Vinst eller förlust som uppkommer vid avyttring eller utrangering av en tillgång utgörs av skillnaden mellan försäljningspriset och tillgångens redovisade värde med avdrag för direkta försäljningskostnader. Vinst och förlust redovisas som övrig rörelseintäkt/kostnad.

Avskrivning sker linjärt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod som är tre till fem år beroende på typ av tillgång. Tillämpade avskrivningsmetoder samt tillgångarnas restvärden och nyttjandeperioder omprövas vid slutet av varje räkenskapsår.

Nedskrivning av materiella och immateriella tillgångar

Materiella och immateriella tillgångar (med undantag för tillgångar för försäljning och avyttringsgrupper samt förvaltningsfastigheter) prövas för nedskrivning enligt IAS 36. En nedskrivning redovisas när en tillgångs eller kassagenererande enhets (grupp av enheters) redovisade värde överstiger återvinningsvärdet. Återvinningsvärdet är det högsta av verkligt värde (med avdrag för försäljningskostnader) och tillgångens nyttjandevärde. Vid beräkning av nyttjandevärdet diskonteras framtida kassaflöden med en diskonteringsfaktor som beaktar riskfri ränta och den risk som är förknippad med den specifika tillgången. Om det inte går att fastställa väsentligen oberoende kassaflöden till en enskild tillgång ska tillgångarna vid prövning av nedskrivningsbehov grupperas till den lägsta nivå där det går att identifiera väsentligen oberoende kassaflöden (en kassagenererande enhet).

För goodwill och andra immateriella tillgångar med obestämbar nyttjandeperiod eller som ännu ej är färdiga för användning beräknas återvinningsvärdet årligen. För andra tillgångar görs en beräkning om det finns en indikation på att nedskrivningsbehov föreligger. En nedskrivning belastar resultaträkningen. Nedskrivning av tillgångar hänförliga till en kassagenererande enhet (grupp av enheter) fördelas i första hand till goodwill. Därefter görs en proportionell nedskrivning av övriga tillgångar som ingår i enheten (gruppen av enheter).

En nedskrivning reverseras om det både finns indikation på att nedskrivningsbehovet inte längre föreligger och det har skett en förändring i de antaganden som låg till grund för beräkningen av återvinningsvärdet. Nedskrivning av goodwill återförs dock aldrig. En reversering görs endast i den utsträckning som tillgångens redovisade värde efter återföring inte överstiger det redovisade värde som skulle ha redovisats, med avdrag för avskrivning där så är aktuellt, om ingen nedskrivning gjorts. Under räkenskapsåret har ingen nedskrivning av materiella tillgångar skett.

Redovisning av försäkringsavtal

Försäkringsavtal redovisas i enlighet med IFRS 4. Enligt IFRS 4 ska endast sådana kontrakt som överför betydande försäkringsrisk mellan försäkringsgivare och försäkringstagare redovisas som försäkring. Kontrakt som inte överför tillräcklig risk redovisas som antingen finansiella instrument eller serviceavtal. Enligt de kontrakt som Länsförsäkringar Jämtland tecknat utgår olika belopp vid försäkringsfall, beroende på skadans omfattning och kontraktstyp. Samtliga Länsförsäkringar Jämtlands försäkringskontrakt har bedömts överföra tillräckligt mycket risk för att de ska klassas som försäkring enligt definitionen i IFRS 4. Detta innebär inte någon förändring jämfört med tidigare redovisning.

Premieinkomst

Som premieinkomst redovisas samtliga premier för vilka ansvarighet inträtt, det vill säga när försäkringsperioden börjat löpa eller premien förfallit till betalning.

Premieintäkt

Som premieintäkt redovisas den del av premieinkomsten som är hänförlig till redovisningsperioden. Den del av premieinkomsten från försäkringskontrakt som avser tidsperioder efter balansdagen avsätts till premiereserv i balansräkningen. Beräkning av avsättning till premiereserv sker i normalfallet genom att premieinkomsten periodiseras utifrån det underliggande försäkringskontraktets löptid samt att korrigering görs utifrån ett antagande om viss annullation i terminspremierna.

Försäkringsersättningar

Försäkringsersättningar utgörs av redovisningsperiodens kostnader för inträffande skador vare sig de är anmälda eller inte. I de totala försäkringsersättningarna ingår under perioden utbetalda försäkringsersättningar, skaderegleringskostnader och förändringar i avsättningar för oreglerade skador. Återvinning avseende redan kostnadsförda skador redovisas som en reduktion av skadekostnaden.

Försäkringstekniska avsättningar

Försäkringstekniska avsättningar utgörs av avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker samt avsättning för oreglerade skador och motsvarar förpliktelser enligt ingångna försäkringsavtal. Alla förändringar i försäkringstekniska avsättningar redovisas över resultaträkningen.

Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risk

Avsättningen för ej intjänade premier och kvardröjande risker avser att täcka den förväntade skade- och driftskostnaden under den återstående löptiden på ingångna försäkringskontrakt. Avsättningen beräknas normalt strikt tidsproportionellt, så kallad pro rata temporis-beräkning. Om premienivån bedöms vara otillräcklig för att täcka de förväntade skade- och driftskostnaderna för skadereglering, förstärks de med ett tillägg för kvardröjande risker, nivåttillägg. Denna bedömning innefattar bl.a. uppskattningar av framtida skadefrekvenser och andra faktorer som påverkar behovet av nivåttillägg.

Avsättning för oreglerade skador

Avsättningen för oreglerade skador ska täcka de förväntade framtida utbetalningarna för samtliga inträffade skador, inklusive de skador som ännu inte rapporterats, så kallad IBNR-avsättning. Avsättningen inkluderar även kostnader för skadereglering samt förväntad kostnadsökning. Uppskattningen av avsättningsbehovet görs för de flesta skador med statistiska metoder. Det mest väsentliga antagandet som ligger till grund för dessa metoder är att historiska utfall kan användas för beräkning av framtida skadekostnader. För de större skadorna och för skador med komplicerade ansvarsförhållanden görs en individuell bedömning.

Avsättningarna för oreglerade skador är väsentliga för en bedömning av redovisat resultat och ställning, eftersom en avvikelse mot faktiska framtida utbetalningar resulterar i ett avvecklingsresultat som redovisas kommande år. En redogörelse för bolagets avvecklingsresultat återfinns i resultatanalysen. Risken för en felaktig avsättning kommenteras vidare i not 2. Där åskådliggörs också nuvarande avsättning för oreglerade skador genom en beskrivning av skadekostnadernas utveckling över tiden.

Förlustprovning

Tillräckligheten i de försäkringstekniska avsättningarna provas löpande och per varje balansdag. De avsättningar som gjorts för oreglerade skador och ej intjänade premier undersöks då var för sig. Avsättningen för oreglerade skador grundar sig på beräknade framtida ersättningsutflöden. Prognoserna över avsättningsbehovet görs med vedertagna aktuariella metoder. Metoderna beaktar nulägesbedömningar av alla avtalsenliga kassaflöden och av andra hänförliga kassaflöden, exempelvis skaderegleringskostnader.

De framtida kassaflödena har beräknats med diskontering. Om provningen visar att de redovisade avsättningarna minskat med det redovisade värdet på förutbetalda anskaffningskostnader inte är adekvat redovisas förändringen i resultaträkningen. Tillräckligheten i avsättningen för ej intjänade premier testas per verksamhetsgren och försäkringsklass. Eventuell otillräcklighet som iaktas i premieansvaret, korrigeras genom att bokföra en avsättning för kvardröjande risker. Förändringen i avsättningen för kvardröjande risk redovisas över resultaträkningen.

Återförsäkring

Kostnader för återförsäkring redovisas i resultaträkningen under kostnadsposten Premier för avgiven återförsäkring. Premier för mottagen återförsäkring redovisas under intäktsposten Premieinkomst. Den del av risken för vilken återförsäkring tecknats redovisas i balansräkningen som Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar. Kontroller för att fastställa eventuella nedskrivningsbehov avseende denna post genomförs löpande och per balansdagen. Nedskrivningsbehov föreligger när det bedöms som sannolikt att återförsäkraren inte kommer att infria sina åtaganden enligt återförsäkringsavtalen.

Förutbetalda anskaffningskostnader

Försäljningskostnader som har ett klart samband med tecknande av försäkringsavtal och som bedöms generera en marginal som minst täcker anskaffningskostnaderna har aktiverats. Anskaffningskostnader innefattar driftskostnader som direkt eller indirekt kan hänföras till tecknandet eller förnyandet av försäkringsavtal såsom provisioner, marknadsföringskostnader samt löner och omkostnader för säljpersonalen. Anskaffningskostnader avskrivs på tolv månader.

Andra redovisningsprinciper av betydelse

Avsättningar och eventalförpliktelser

En avsättning redovisas i balansräkningen när en befintlig legal eller informell förpliktelse föreligger som en följd av en inträffad händelse och det också är troligt att regleringen av denna förpliktelse kommer att kräva ett utflöde av ekonomiska resurser vars storlek kan uppskattas tillförlitligt. Om effekten av tidpunkt för betalning är väsentlig, diskonteras det förväntade framtida kassaflödet till en räntesats före skatt som återspeglar aktuella marknadsbedömningar, och om det är lämpligt, de risker som är förknippade med förpliktelsen.

En eventalförpliktelse redovisas när det finns ett möjligt åtagande som härrör från inträffade händelser och vars förekomst bekräftas endast av en eller flera osäkra framtida händelser, eller när det finns ett åtagande som inte redovisas som en skuld eller avsättning på grund av det inte är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas.

Skatter

Inkomstskatter utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Inkomstskatter redovisas i resultaträkningen, såvida inte den underliggande transaktionen redovisas direkt mot eget kapital då även den tillhörande skatteeffekten redovisas direkt mot eget kapital. Aktuell skatt är skatt som ska betalas eller erhållas avseende aktuellt år, med tillämpning av de skattesatser som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen. Hit hör även justering av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder.

Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden med utgångspunkt i temporära skillnader mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder. Värderingen av uppskjuten skatt baserar sig på hur redovisade värden på tillgångar eller skulder förväntas bli realiserade eller reglerade. Uppskjuten skatt beräknas med tillämpning av de skattesatser och skatteregler som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen. Uppskjutna skattefordringar avseende avdragsgilla temporära skillnader och underskottsavdrag redovisas endast i den mån det är sannolikt att dessa kommer att kunna utnyttjas. Värdet på uppskjutna skattefordringar reduceras när det inte längre bedöms sannolikt att de kan utnyttjas.

Pensioner

Företagets pensionsplaner för kollektivavtalade tjänstepensioner är tryggade genom försäkringsavtal. Pensionsplanen för företagets anställda har bedömts vara en förmånsbestämd plan som omfattar flera arbetsgivare. Företaget har dock gjort bedömningen att UFR 6 Pensionsplaner som omfattar flera arbetsgivare är tillämplig även för företagets pensionsplan. Företaget saknar tillräcklig information för att möjliggöra en redovisning i enlighet med IAS 19, och redovisar därför i enlighet med UFR 6 dessa pensionsplaner som avgiftsbestämda. Företagets förpliktelser avseende avgifter till avgiftsbestämda planer redovisas som en kostnad i resultaträkningen i den takt de intjänas genom att de anställda utfört tjänster åt företaget under en period.

Moderbolagets redovisningsprinciper

Av detta avsnitt framgår på vilka punkter moderbolagets redovisningsprinciper avviker från koncernens. De nedan angivna redovisningsprinciperna för moderbolaget har tillämpats konsekvent på samtliga perioder som presenteras i moderbolagets finansiella rapporter. Moderbolaget upprättar årsredovisning enligt lagbegränsad IFRS.

Byggnader och mark

Länsförsäkringar Jämtland redovisar förvaltningsfastigheter och rörelsefastigheter till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade avskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår inköpspriset samt utgifter direkt hänförliga till tillgången för att bringa den på plats och i skick för att utnyttjas i enlighet med syftet med anskaffningen. Avskrivningar redovisas i resultaträkningen under posten Driftkostnader.

Förvaltningsfastigheter och rörelsefastigheter skrivs av enligt bedömd nyttjandeperiod. Ingen avskrivning sker på komponenten mark vars nyttjandeperiod bedöms som obegränsad. Tillämpad avskrivningsmetod och bedömd nyttjandeperiod omprövas vid varje års slut. Tillkommande utgifter läggs till anskaffningsvärdet endast om det är sannolikt att de framtida ekonomiska fördelar som är förknippade med tillgången kommer att komma företaget till del och anskaffningsvärdet kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Alla andra tillkommande utgifter redovisas som kostnad i den period de uppkommer.

Samtliga fastigheter redovisas under byggnader och mark i moderbolagets balansräkning.

Dotterföretag och intresseföretag

Andelar i dotter- och intresseföretag redovisas i moderbolaget enligt anskaffningsvärdemetoden. Som intäkt redovisas endast erhållna utdelningar under förutsättning att dessa härrör från vinstmedel som intjänats efter förvärvet. Utdelningar som överstiger dessa intjänade vinstmedel betraktas som en återbetalning av investeringen och reducerar andelens redovisade värde. Nedskrivningsbehov testas löpande.

Skatter och obeskattade reserver

I moderbolaget redovisas obeskattade reserver inklusive uppskjuten skatteskuld. I koncernredovisningen delas däremot obeskattade reserver upp på uppskjuten skatteskuld och eget kapital.

Koncernbidrag

Koncernbidrag redovisas i enlighet med RFR 2. Koncernbidrag som lämnats och erhållits i syfte att minimera koncernens totala skatt som bokslutsdisposition redovisas i resultaträkningen. Koncernbidrag som är att jämställa med en utdelning redovisas som utdelning i resultaträkningen. Lämnade koncernbidrag som är att jämställa med aktieägartillskott redovisas som investering i aktier i dotterföretag och erhållna koncernbidrag som utdelning.

NOT 2 Risker och riskhantering

Inledning

Länsförsäkringar Jämtlands resultat beror dels av försäkringsverksamheten och de försäkringsrisker som hanteras där, dels av placeringsverksamheten och finansiella risker. Risk och riskhantering är därför en central del av verksamheten. Denna not omfattar en beskrivning av bolagets riskhanteringsorganisation samt kvantitativa och kvalitativa upplysningar om försäkringsrisker och finansiella risker.

Mål, principer och metoder för riskhantering

Syftet med Länsförsäkringar Jämtlands riskhanteringsorganisation är att identifiera, mäta och styra samtliga risker som bolaget är exponerat för och som kan ha en väsentlig påverkan på bolagets resultat och ställning, både försäkringsrisker och finansiella risker. Ett viktigt syfte är också att säkerställa att det finns en betryggande solvens i förhållande till riskerna.

Länsförsäkringar Jämtlands sätt att hantera risktagandet bygger på tydligt definierade ansvarsområden och väl fungerande processer. Bland annat finns dokument som styr riskbedömning och riskurval vid införsäkringstillfället. Vidare finns en Solvens 2-baserad riskmodell där risker inom olika områden kvantifieras.

Ansvar för Länsförsäkringar Jämtlands riskarbete ligger hos styrelsen som årligen beslutar om de övergripande styrdokument. Styrelsen får löpande rapportering om hur riskerna utvecklas. Styrelsen har inrättat tre utskott: bankstyrelse, finansutskott och ersättningsutskott. Styrelsen har dessutom en oberoende granskningsfunktion till sitt förfogande.

I bankstyrelsen ingår två styrelseledamöter och vd. Bankstyrelsen fattar självständigt beslut om de krediter som enligt instruktionen ingår i dess ansvarsområde. I finansutskottet ingår två styrelseledamöter och vd. Controller är adjungerad till finansutskottet. Finansutskottet har bland annat till uppgift att löpande följa utvecklingen av tillgångarna och ta fram förslag till eventuella förändringar av riktlinjerna för kapitalförvaltningen och det regelverk som styr bolagets kapitalförvaltning. I ersättningsutskottet ingår styrelsens ordförande samt ytterligare en bolagsstämмоvald ledamot. Ersättningsutskottet är beredande organ till styrelsen och ska därvid utarbeta förslag till styrelsens beslut om ersättning och övriga villkor för verkställande direktören. Den oberoende granskningsfunktionen ska genom att undersöka och utvärdera den interna styrningen medverka till kontroll av att verksamheten inom bolaget bedrivs mot fastställda mål och i enlighet med styrelsens intentioner och riktlinjer.

I den operativa riskorganisationen finns förutom vd, en riskkontrollfunktion, en compliance-funktion och en riskbedömningskommitté. Riskkontrollfunktionen ansvarar för att identifiera och beskriva olika risk-områden. I detta ansvar ligger även att tillsammans med företagsledningen och bolagets compliance-funktion, ta fram styrdokument som beskriver hur de olika riskerna ska hanteras. Riskkontrollfunktionen har även till uppgift att rapportera om den löpande riskhanteringen till styrelsen.

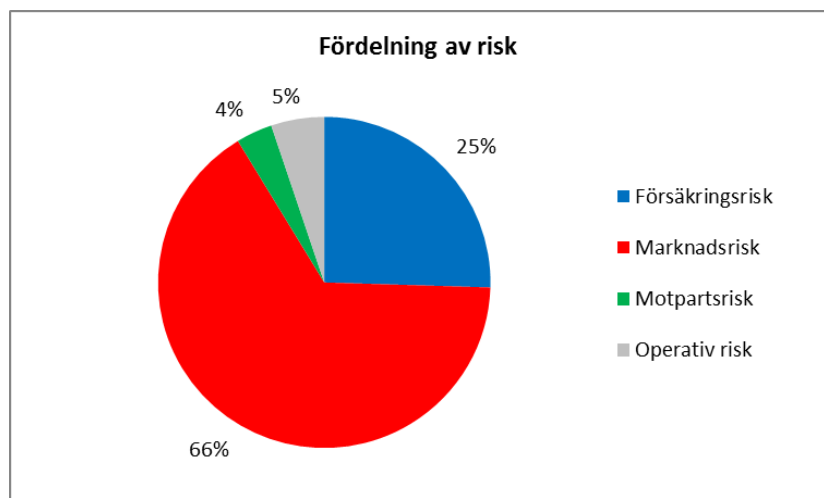
Compliance-funktionen är ett stöd för att bolaget ska arbeta enligt gällande regler och har bl.a. till uppgift att bistå organisationen vid utformning av interna regelverk, bevaka förändringar i de externa regelverken och följa upp regelefterlevnaden. Compliance-funktionen rapporterar regelbundet till styrelse och vd, samt lämnar årligen en samlad bedömning av hur väl verksamheten uppfyller gällande regler och normer.

Riskbedömningskommittén har till uppgift att skapa riktlinjer och beslutsordning som leder till att bolaget får ett ur risksynpunkt bra försäkringsbestånd.

Länsförsäkringar Jämtland har dessutom en säkerhetsfunktion som har till uppgift att löpande arbeta med operativa säkerhetsfrågor och ett väl fungerande miljöledningssystem, vars syften är att hantera och begränsa risktagande inom dessa områden.

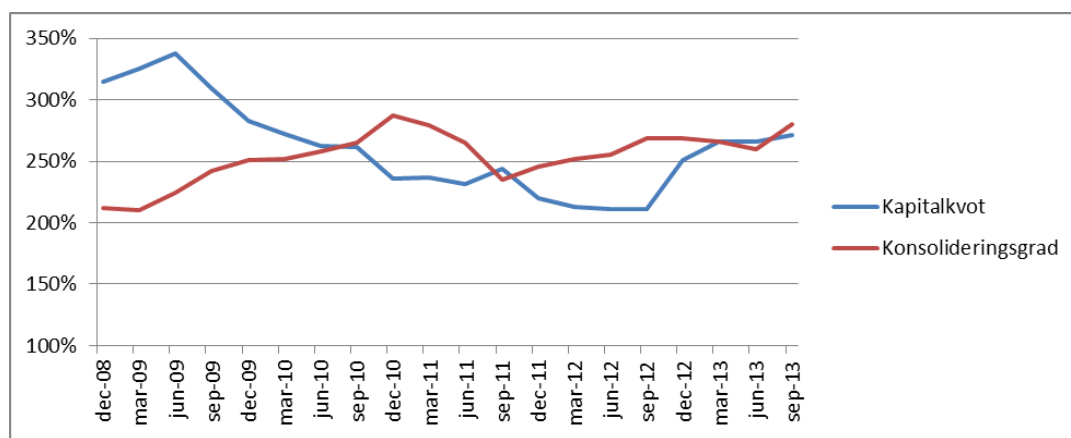
I cirkeldiagrammet nedan visas fördelningen av risk i Länsförsäkringar Jämtland per den 31 december 2013.

Rapportering av risk

Länsförsäkringar Jämtland har en Solvens 2-baserad modell för att mäta totalrisk. Modellen är ett led i anpassningen till de så kallade riskbaserade solvensregler som ska införas inom EU.

I beräkningen ingår att mäta risk för följande risktyper: skadeförsäkringsrisk, marknadsrisk, operativ risk, affärsrisk och motpartsrisk. Konsolideringskapitalet ställs i relation till det totala riskbeloppet. Länsförsäkringar Jämtlands styrelse får fyra gånger per år en riskrapport där det framgår hur de olika riskerna utvecklats över tiden, samt hur relationen mellan konsolideringskapital och totalrisk utvecklas.

Bilden visar relationen mellan konsolideringskapital/kapitalkrav (total risk) samt konsolideringsgraden de senaste fyra åren.

Länsförsäkringar Jämtland styrs av en mängd legala krav. Finansinspektionen är tillsynsmyndighet för de finansiella bolagen. Varje kvartal rapporteras uppgifter om bland annat kapitalbas och solvensmarginal till Finansinspektionen. Från och med 2007 inrapporteras även uppgifter enligt det så kallade trafikljussystemet. Trafikljussystemet är ett stresstest som görs för att kontrollera att bolaget klarar av sina åtaganden även i perioder med kraftiga rörelser på de finansiella marknaderna. Länsförsäkringar Jämtland uppfyller med god marginal minimikraven.

Risker i skadeförsäkringsrörelsen

Skadeförsäkringsrisker består av teckningsrisk, reservrisk och katastrofrisk. Innebörden av dessa begrepp och generella metoder för att hantera dessa typer av risker beskrivs nedan.

Premierisk

Premierisk avser risken för förluster i nyttillkommande affär, beroende på antingen större skadebetalningar än beräknat eller på att premieintäkterna blir lägre än beräknat. Som grund för beräkningen används premieintäkt för egen räkning.

Reservrisk

Reservrisk är risken för att avsättningen för oreglerade skador inte räcker för att reglera inträffade skador. Den hanteras främst genom utvecklade aktuariella metoder och en noggrann kontinuerlig uppföljning av anmälda skador.

Bolagets totala åtagande för pågående försäkringar och oreglerade skador (brutto) uppgår till 641 (612) Mkr. Uppskattningen av de försäkringstekniska avsättningarna innefattar viss osäkerhet, eftersom avsättningarna motsvarar en bedömning av framtida skadeersättningar. Bedömningarna grundar sig på information om historiska skador som är kända på balansdagen. Därutöver beaktas förändringar i skadekostnadsutvecklingen, förändringar i lagstiftning och andra ekonomiska förhållanden. Vid reservsättning används vedertagna aktuariella metoder, främst Chain Ladder, i kombination med prognoser över antal skador och medelskadekostnader. Osäkerheten är störst i skadeporföljer med lång avvecklingstid. Främst gäller det skador där stora utbetalningar kan komma många år framåt i tiden. Detta är särskilt märkbart inom trafik- och olycksfallförsäkring.

När det gäller trafikskador finns även en osäkerhet om den framtida kostnadsutvecklingen på grund av att förändrad lagstiftning och myndighetsbeslut i efterhand kan påverka hur trafikförsäkringen belastas med kostnader. Även en förändring av skadeinflationsantagandet kan få stor påverkan på skadekostnaden och avsättningen för oreglerade skador. Utvecklingen av bolagets avsättning för oreglerade skador följs upp löpande genom analys av avvecklingsresultatet, dvs. en uppföljning av hur väl föregående års skadereserver räcker till att täcka kostnaden för inträffade skador.

Länsförsäkringar Jämtland redovisar diskonterade avsättningar för oreglerade skador i trafikförsäkring. Detta innebär att bolaget även har en ränterisk inbyggd i de försäkringstekniska avsättningarna. Tyngdpunkten i framtida betalningsflöden uppfyller kraven för Finansinspektionens föreskrifter.

Den totala avsättningen för oreglerade skador i trafikaffären (inklusive mottagen återförsäkring) uppgår före diskontering till 382,2 Mkr brutto, motsvarande belopp efter diskontering är 322,4 Mkr. Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska skulder utgörs av den del av oreglerade skador som täcks av återförsäkraren baserat på återförsäkringskontrakt. Även återförsäkrarens andel av avsättningen för oreglerade skador i trafikförsäkringsaffär redovisas till diskonterade värden. Återförsäkrarens andel av avsättning för oreglerade skador uppgår före diskontering till 143,9 Mkr, motsvarande belopp efter diskontering är 119,0 Mkr. I trafikaffären uppgår den totala diskonteringseffekten netto till -34,9 Mkr.

Länsförsäkringsgruppen har ett försäkringstekniskt råd som bland annat har till uppgift att rekommendera vilken diskonteringsränta som bör användas för diskontering av skadereserverna i trafikaffären. Länsförsäkringar Jämtland har valt att följa denna rekommendation och den rekommenderade räntesatsen uppgår för närvarande till 1,75 (2,0) procent. Diskonteringsräntan är baserad på medelvärdet av räntan på 7-åriga svenska statsobligationer över åren 2009-2013, där värdet för 2013 beräknas som genomsnitt över perioden januari till augusti. Från den beräknade räntesatsen avräknas ett allmänt riskavdrag om 20 procent.

Katastrofrisk

Länsförsäkringar Jämtlands verksamhetsområde är Jämtlands län, vilket innebär att de risker som tecknats är koncentrerade till en förhållandevis liten region. Detta medför en relativt stor risk att flera enskilda försäkringar blir skadedrabbade vid en större skada som exempelvis en stormskada eller andra natur-

katastrofer. Genom det i nästa avsnitt beskrivna interna riskutbytet är Länsförsäkringar Jämtland både skyddat mot och exponerat för katastrofskador som inträffar i de övriga länsförsäkringsbolagen. Åtagandet är den enskilt största risken och utgör ett belopp som motsvarar 15 procent av konsolideringskapitalet vid årets ingång med avdrag för värdet på LFAB-aktien. Det inträder då gruppens externa katastrofskydd är uttömt.

Riskhantering i skadeförsäkringsrörelsen

Länsförsäkringar Jämtland tecknar såväl direkt skadeförsäkring som mottagen skadeåterförsäkring inom områdena sjukdom och olycksfall, egendom, ansvar, motorfordon, trafik samt mottagen livåterförsäkring. För att reducera försäkringsrisken finns olika metoder. Riskminskning med avseende på osäkerheten i enskilda försäkringsavtal åstadkommes dels genom diversifiering, det vill säga genom att utöka portföljen med avtal som är oberoende av varandra, dels genom att säkerställa en i organisationen väl förankrad prissättningsprocess, så att premien i varje enskilt avtal motsvarar den faktiska riskexponeringen. För att säkerställa detta görs inom ramen för prissättningsprocessen löpande uppföljning av tariffer och vid behov görs justeringar.

Länsförsäkringar Jämtland upprättar även detaljerade interna riktlinjer, riskurvalsregler, för att säkerställa en riktig bedömning och kvantifiering av den risk som tecknas. Riskurvalsreglerna revideras minst en gång per år och fastställs av vd. Ett viktigt led i detta är även besiktning av nya och befintliga risker. Riskurvalsreglerna anger också kvantitativa gränser för hur stor exponeringen maximalt får vara inom olika riskområden. I riktlinjerna fastställs inom vilka försäkringsklasser, storlekar, geografiska områden och sektorer där Länsförsäkringar Jämtland är villigt att exponera sig för risk. På så sätt säkerställs en lämplig fördelning inom portföljen. En särskild riskbedömningskommitté utvärderar löpande olika risker och föreslår vid behov lämpliga åtgärder.

För att ytterligare begränsa riskerna i försäkringsrörelsen deltar bolaget i ett riskutbyte tillsammans med de 22 övriga bolagen i Länsförsäkringsgruppen. Riskutbytet innebär att de deltagande bolagen begränsar sina åtaganden i försäkringsavtalen upp till vissa, av styrelsen fastställda självbehåll. Återförsäkringen tar alltså sikte på att begränsa kostnaderna för egen räkning, i första hand per enskild skada, i andra hand per händelse, och i tredje hand för det totala årsresultatet.

Den del av skadekostnaden som överstiger självbehållet, netto efter återvinning från de skydd som Länsförsäkringar AB upphandlat på den externa återförsäkringsmarknaden, för skadorna som omfattas av riskutbytet, sprids ut över länsbolagen och Länsförsäkringar AB. Återförsäkringsprogrammen ger, med undantag för vissa risker, ett automatiskt skydd och kapacitet att teckna risker upp till vissa beloppsgränser. Risker som inte omfattas av den automatiska kapaciteten återförsäkras på marknaden för fakultativ återförsäkring. Programmen gäller kalenderårsvis. De förnyas eller omförhandlas varje år.

Det externa katastrofskyddet har under året varit begränsat till 7 miljarder totalt för de 23 länsförsäkrings-bolagen och Länsförsäkringar Sak tillsammans. För katastrofskador som överstiger 7 miljarder kronor har det under verksamhetsåret även funnits ett internt återförsäkringsskydd inom länsförsäkringsgruppen. Risken att av misstag teckna en risk som i sin helhet, eller till en del, inte täcks av gällande återförsäkringsprogram, är en processrisk, och är ett exempel på risk som definitionsmässigt hör hemma under rubriken ”Operativa risker”.

Premie- och reservrisken är störst i skadeportföljer med lång avvecklingstid, det vill säga avtal där de stora utbetalningarna tenderar att komma först många år framåt i tiden. Detta är särskilt märkbart inom trafik-, sjuk- och olycksfallförsäkring, vilka tillsammans utgör en relativt stor andel av total avsättning för oreglerade skador. När det gäller trafikskador tillkommer även osäkerhet om den framtida kostnadsutvecklingen på grund av att förändrad lagstiftning och myndighetsbeslut i efterhand kan påverka hur trafikförsäkringen belastas med kostnader.

Utvecklingen av avsättningen för oreglerade skador följs upp löpande genom analys av avvecklingsresultatet, dvs. en uppföljning av hur väl föregående års skadereserver räcker till att täcka kostnaden för inträffade skador. Dessa genomgångar innebär att alla skadehandläggare går igenom sina oreglerade skador och kontrollerar att den kvarvarande reserven är tillräcklig för att slutreglera skadan. Detta görs kvartalsvis.

Känslighet för risker hänförliga till försäkringsavtal

Avsättningarna för skadeförsäkringar är känsliga för förändringar i de väsentliga antaganden som antytts ovan. Känsligheten för förändringar av några av dessa antaganden är svår att kvantifiera, exempelvis förändringar i regleringen av trafikförsäkring. Nedanstående känslighetsanalyser har genomförts genom att mäta effekten på vinst före skatt och eget kapital av rimligt sannolika förändringar i några centrala antaganden. Effekterna har mätts antagande för antagande, med övriga antaganden konstanta och utan någon hänsyn till eventuella diversifieringseffekter.

Känslighetsanalys, premierisken

		Inverkan på vinst före skatt	Inverkan på eget kapital
1 % förändring i totalkostnadsprocent	+/-	3 623	2 826
1 % förändring i premienivån	+/-	3 808	2 971
1 % förändring i skadefrekvens	+/-	2 881	2 247
10 % förändring i premier för avg åf	+/-	6 495	5 066

Faktiska skadeanspråk jämfört med tidigare uppskattningar

Utöver känslighetsanalysen utgör också tidigare års skattningar av skadekostnaden för enskilda skadeår ett mått på förmågan att förutse den slutliga skadekostnaden. Tabellen på nästa sida visar kostnadsutvecklingen för skadeåren 2004–2013 före återförsäkring.

Av den övre delen av tabellen framgår hur skattningen av den totala skadekostnaden per skadeår, exklusive mottagen återförsäkring och skaderegleringskostnader, utvecklas årsvis. Den nedre delen visar hur stor del av detta som finns i balansräkningen. Tabellen visar på en god samstämmighet mellan uppskattad skadekostnad respektive år och nuvarande skattning av skadekostnaden.

Skadekostnad före återförsäkring

Skadeår	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Totalt
Uppskattad skadekostnad:											
- i slutet av skadeåret	177 858	222 807	225 657	291 065	276 167	217 790	301 605	335 726	283 553	312 597	
- ett år senare	175 053	229 516	209 741	310 639	285 254	223 748	299 643	326 650	290 704		
- två år senare	177 323	229 288	210 396	305 284	279 820	217 400	294 604	319 292			
- tre år senare	179 554	226 856	214 218	299 118	284 000	216 398	284 243				
- fyra år senare	180 527	230 223	207 307	297 606	281 217	212 085					
- fem år senare	180 111	220 437	206 137	280 501	283 098						
- sex år senare	167 392	221 458	210 515	275 511							
- sju år senare	167 727	211 566	207 339								
- åtta år senare	167 255	209 426									
- nio år senare	166 919										
- nuvarande skattning	166 919	209 426	207 339	275 511	283 098	212 085	284 243	319 292	290 704	312 597	2 561 214
Ackumulerat över/underskott	-10 939	-13 381	-18 318	-15 554	6 931	-5 705	-17 362	-16 434	7 151		-83 611
% av initial skadekostnad	-6,15%	-6,01%	-8,12%	-5,34%	2,51%	-2,62%	-5,76%	-4,90%	2,52%		
Totalt utbetalt	151 208	190 457	181 897	245 383	255 853	190 986	257 893	283 490	223 711	118 078	2 098 956
Kvarstående skadekostnad	17 781	18 969	25 442	30 128	27 245	21 099	26 350	35 802	66 693	194 519	464 328
Diskonterings-effekt	-2 070	-1 854	-2 972	-3 525	-3 584	-2 560	-3 118	-3 961	-5 170	-5 863	-34 677
Avsättning för oregrerade skador	15 711	17 115	22 470	26 603	23 661	18 539	23 232	31 841	61 823	188 656	429 651
Avsättn. 2001 och tidigare											20 025
S:a avsättning upptagen i BR	15 711	17 115	22 470	26 603	23 661	18 539	23 232	31 841	61 823	188 656	449 676

Marknadsrisk

Förändringar i räntesatser, valutakurser, aktiekurser, fastighetspriser och råvarupriser påverkar marknadsvärdena för finansiella tillgångar och skulder. Marknadsrisken är risken för att verkligt värde på nuvarande eller framtida kassaflöden från ett finansiellt instrument varierar på grund av förändringar i marknadspriser. Länsförsäkringar Jämtland har en Placeringsriktlinje som reglerar hur tillgångarna ska placeras och till vilken risk detta får göras. Riktlinjen revideras en gång per år av styrelsen. Länsförsäkringar Jämtlands placerings-sammansättning framgår i förvaltningsberättelsen. Målet för kapitalförvaltningen är att långsiktigt generera så hög avkastning som möjligt med hänsyn tagen till risk och likviditet.

Aktiekursrisk

Aktiekursrisk är den enskilt största marknadsrisken. Aktieexponeringen i koncernen är totalt 842 (778) Mkr. Aktieplaceringarna sker i huvudsak i LFAB-aktier, aktier i Humlegården Holding I-III AB via dotterbolaget Länsförsäkringar Jämtland Fastigheter AB, aktier i fastighetsbolaget Diös AB samt i aktiefonder. Genom att placera i flera olika geografiska regioner, samt på flera olika förvaltare minskar den totala aktiekursrisken.

Känslighetsanalys aktiekursrisk

Inverkan på resultat före skatt vid tio procent upp- eller nedgång i aktiekurser är 84 Mkr.

Valutarisk

Exponering mot utländska valutor förekommer i aktiefondplaceringar i utländska aktier, till ett sammanlagt värde vid årets slut på 176 Mkr. Dessa fonder noteras i SEK, men har en inbyggd valutakursrisk i och med att fonderna handlar med utländska aktier. Valutakursrisken avser företrädesvis US dollar, euro och engelska pund.

På skuldsidan är valutarisken mycket begränsad och är endast hänförlig till ett enskilt återförsäkringskontrakt i euro.

Ränterisk

Placeringar i räntebärande värdepapper uppgår totalt till 590 (348) Mkr och består i huvudsak av svensk statsobligationsfond, säkerställd obligation samt aktieindexobligationer.

Känslighetsanalys ränterisk

Ränterisken på tillgångarna påverkar resultatet med cirka 14 Mkr vid en procents förändring av den allmänna räntenivån. Den genomsnittliga durationen i placeringar i räntebärande tillgångar uppgår till 2,11.

Fastighetsrisk

Exponeringen i fastigheter uppgår till totalt 94,9 (97,3) Mkr. Den mest betydande fastighetsrisken är att fastighetsvärdena minskar till följd av olika omvärldsförändringar. För Länsförsäkringar Jämtlands del är fastighetsrisken begränsad i och med att fastigheter endast utgör en mindre del av placeringstillgångarna samt att fastigheter uteslutande används i den egna rörelsen.

Operativa risker

En viktig del av riskhantering är processarbetet. En väl styrd process tydliggör för medarbetare på alla nivåer inom vilka ramar som verksamheten ska bedrivas. Processerna är även utgångspunkten för riskanalyserna, vilket återspeglas i organisation och handlingsplaner. En central del i processutvecklingen är att arbeta med ständiga förbättringar där både medarbetares och kunders synpunkter tas tillvara. Länsförsäkringar Jämtland är sedan flera år tillbaka miljöcertifierat enligt ISO 14001:2004. Funktioner för riskkontroll, compliance och oberoende granskning har, som tidigare beskrivits, bland annat till uppgift att på olika sätt identifiera, hantera och granska de operativa riskerna.

Motpartsrisk

Motpartsrisk avser de resultateffekter som uppstår om en utgivare eller motpart i ett finansiellt instrument inte kan fullgöra sina förpliktelser. För att begränsa motpartsrisken i placeringar i räntebärande värdepapper har fastställts vilken lägsta kreditvärdering en emittent ska ha. Dessutom begränsas om hur mycket som placeras hos olika emittenter. Dessa begränsningar styrs med utgångspunkt från gällande skuldtäckningsregler.

Motpartsrisken i avgiven återförsäkring är risken att betalning inte erhålls från återförsäkringsgivare i enlighet med avtalen. För att begränsa denna risk har länsförsäkringsgruppen ett särskilt regelverk för vilka externa återförsäkringsgivare som används. Minimikravet är att återförsäkringsgivare ska ha minst A-rating enligt Standard & Poor´s när det gäller affär med lång avvecklingstid och minst BBB-raiting på övrig affär. I detta avseende är affär med lång avvecklingstid affär som beräknas ha en längre avvecklingstid än fem år. Dessutom eftersträvas en spridning på ett flertal olika återförsäkrare.

Länsförsäkringar Jämtland har på balansdagen; 208 (177) Mkr i återförsäkrarens andel av oreglerade skador, depåer hos företag som avgivit återförsäkring på 2 (2) Mkr, inga finansiella tillgångar som är

förfallna till betalning eller som är nedskrivna och inte heller någon pant, annan säkerhet eller garantier utställda av tredje part för de finansiella tillgångarna. Det finns inte några finansiella tillgångar som har ett nedskrivningsbehov eller är oregerade.

Likviditetsrisk

Likviditetsrisk är risken för att ett företag får svårigheter att fullgöra åtaganden som är förenade med finansiella och försäkringstekniska skulder. För Länsförsäkringar Jämtland är likviditet normalt inget problem, eftersom premierna i försäkringsrörelsen betalas in i förskott och stora skadeutbetalningar ofta är kända långt innan de förfaller. Länsförsäkringar Jämtlands strategi för att hantera likviditetsrisker syftar till att i största möjliga utsträckning matcha förväntade in- och utbetalningar med varandra.

Vad avser försäkringsskulder (avsättningar) framgår den beräknade tiden för kassautflödet för skulderna av nedanstående tabell.

Försäkringsskulder och dess duration (Mkr)

Försäkringsgren	Sammanlagda försäkringstekniska avsättningar, f.e.r.	Duration år
Sjuk- och olycksfall	46,0	10,1
Hem, villa, fritidshus	75,5	1,0
Företag, lantbruk, fastighet	114,8	1,0
Motorfordon	79,3	0,8
Trafik	139,5	6,9
Mottagen återförsäkring	177,1	11,1
Totalt	632,2	5,77

Moderbolagets likviditetsexponering med avseende på återstående löptider på finansiella tillgångar och skulder framgår av tabellen nedan. Kassaflydesanalysen ger också en viss illustration av företagets likviditetssituation.

Likviditetsexponering av tillgångar och skulder i moderbolaget (Mkr)

Tillgångar	På anmodan	<3 mån	3 mån-1 år	1-5 år	>5 år	Utan löptid	Summa
Kassa och bank	119,2						119,2
Byggnader			84,0				84,0
Aktier och andelar 1)						303,1	303,1
Obligationer och andra räntebärande värdepapper				61,3		528,9	590,2
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring					2,0		2,0
Fordringar avseende direkt försäkring		40,8	110,8				151,6
Fordringar avseende återförsäkring		15,9					15,9
Övriga fordringar	0,4	3,3					3,7
	119,6	60,0	194,8	61,3	2,0	832,0	1 269,7
Skulder	På anmodan	<3 mån	3 mån- 1 år	1-5 år	>5 år	Utan löptid	Summa
Försäkringstekniska avsättningar f.e.r			79,3	190,3	362,6		632,2
Skulder avseende direkt försäkring		9,5		1,8			11,3
Skulder avseende återförsäkring		5,0					5,0
Övriga skulder		8,3	20,4			5,1	33,8
		22,8	99,7	192,1	362,6	5,1	682,3

1) avser endast aktier och andelar som kan klassificeras som omsättningsbara

Risker i övrig verksamhet

Förutom sakförsäkringsverksamheten säljer Länsförsäkringar Jämtland livförsäkringar och bankprodukter till kunderna för Länsförsäkringar Livs respektive Länsförsäkringar Banks räkning och som ersättning för detta erhålls en provision.

Den ersättning som erhålls från Länsförsäkringar Liv är till viss del förenad med ett annullationsansvar, vilket innebär återbetalningsskyldighet av erhållen provision om en kund slutar att betala in sina premier. Denna risk är relativt begränsad, dels då annullationsansvaret är treårigt, dels då den totala ersättningen uppgår till ca 4,5 Mkr.

I avtalet med Länsförsäkringar Bank regleras hur provisionersättning beräknas i den förmedlade bankaffären. I detta avtal framgår även att Länsförsäkringar Jämtland ska stå för 80 procent av de kreditförluster som eventuellt uppkommer på de lån som förmedlats till Länsförsäkringar Bank. Det finns dock en begränsning i avtalet som innebär att ansvaret maximalt kan uppgå till det enskilda årets totala ersättning från banken. Detta innebär att denna risk är begränsad till ca 16,5 Mkr för 2013.

Noter till resultat- och balansräkning tkr

Om inget annat anges avser uppgifter i not både koncern- och moderbolag.

NOT 3 Premieinkomst

	2013	2012
Direkt försäkring i Sverige	405 774	393 323
Mottagen återförsäkring	44 953	37 678
Premieinkomst	450 728	431 001

NOT 4 Kapitalavkastning överförd från kapitalförvaltningen

	2013	2012
Överförd kapitalavkastning	8 226	9 811
Räntesats %	0,925/2,250	1,20/2,58

Metod för beräkning av kalkylräntesats, se not 1 Redovisningsprinciper.

NOT 5 Utbetalda försäkringsersättningar

	Före avgiven återförsäkring		Återförsäkrares andel		Försäkringsersättningar f.e.r.	
	2013	2012	2013	2012	2013	2012
Utbetalda försäkringsersättningar	-289 414	-278 681	40 789	20 438	-248 625	-258 243
Driftkostnader för skadereglering	-21 253	-24 374	-	0	-21 253	-24 374
Utbetalda försäkringsersättningar	-310 667	-303 055	40 789	20 438	-269 878	-282 617

NOT 6 Driftkostnader

	Koncernen		Moderbolaget	
	2013	2012	2013	2012
Totala driftkostnader före funktionsindelning				
Personalkostnader	-78 271	-90 870	-78 271	-90 870
Lokalkostnader	-3 555	-4 430	-3 555	-4 430
Avskrivningar	-3 832	-5 767	-3 876	-5 166
Övriga kostnader *)	-48 356	-53 012	-47 994	-53 012
Omkostnadsbidrag	22 335	29 010	22 335	29 010
Summa totala driftkostnader	-111 679	-125 069	-111 361	-124 468
Avgår:				
Skaderegleringskostnader	23 491	26 698	23 491	26 698
Resultat av förmedlad liv- och bankaffär	15 590	19 745	15 590	19 745
Kapitalförvaltningens kostnader	600	600	600	600
Förändring av förutbetalda anskaffningskostnader	-2 494	-1 774	-2 494	-1 774
Återstående driftkostnader	-74 492	-79 800	-74 174	-79 199
Funktionsindelade driftkostnader				
Anskaffningskostnader	-41 478	-43 452	-41 478	-43 452
Årets förändring av förutbetalda anskaffningskostnader	-2 494	-1 774	-2 494	-1 774
Administrationskostnader	-30 246	-34 574	-30 202	-33 973
Summa driftkostnader	-74 492	-79 800	-74 174	-79 199
*)	2013	2012	2013	2012
<i>Deloitte AB</i>				
Revisionsuppdrag	-340	-289	-340	-289
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget	-105	-35	-105	-35
Skatterådgivning	-2	-	-2	-
Övriga uppdrag	-16	-95	-16	-95
Summa	-463	-419	-463	-419

Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning, övriga arbetsuppgifter som det ankommer på bolagets revisor att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförandet av sådana övriga arbetsuppgifter.

NOT 7 Kapitalavkastning, intäkter

	Koncernen		Moderbolaget	
	2013	2012	2013	2012
Utdelningar på aktier och andelar				
Utdelningar på aktier och andelar	7 881	10 015	7 881	10 015
Summa utdelningar på aktier och andelar	7 881	10 015	7 881	10 015
Ränteintäkter m.m.				
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 450	4 500	1 450	4 500
Övriga ränteintäkter m.m.	2 111	2 765	6 109	6 762
Summa ränteintäkter m.m.	3 561	7 265	7 559	11 262

Realisationsvinster				
Obligationer	14 076	203	14 076	203
Aktier och andelar	-	16 816	-	16 816
Summa realisationsvinster	14 076	17 019	14 076	17 019
Summa kapitalavkastning, intäkter	25 518	34 299	29 516	38 296

NOT 8 Kapitalavkastning, kostnader

	Koncernen		Moderbolaget	
	2013	2012	2013	2012
Nedskrivningar				
Aktier och andelar	-1 302	-2 133	-1 302	-2 133
Summa nedskrivningar	-1 302	-2 133	-1 302	-2 133
Räntekostnader m.m.				
Räntekostnader	-2	-50	-2	-50
Kapitalförvaltningskostnader	-947	-751	-947	-751
Omräkningsdifferens valuta	-2	-18	-2	-18
Summa räntekostnader m.m.	-951	-819	-951	-819
Realisationsförluster				
Aktier och andelar	-3 563	-1 457	-3 563	-1 457
Summa realisationsförluster	-3 563	-1 457	-3 563	-1 457
Summa kapitalavkastning, kostnader	-5 816	-4 409	-5 816	-4 409

NOT 9 Orealiserade vinster och förluster på placeringstillgångar

	Orealiserade vinster		Orealiserade förluster	
	2013	2012	2013	2012
Koncernen				
Aktier och andelar	78 036	54 192	-	-
Räntebärande värdepapper	5 147	5 187	-1 381	-1 068
Summa	83 183	59 379	-1 381	-1 068
Moderbolaget				
Aktier och andelar	67 705	44 147	-	-
Räntebärande värdepapper	5 147	5 187	-1 381	-1 068
Summa	72 852	49 334	-1 381	-1 068

NOT 10 Övriga intäkter och kostnader

	2013	2012
Provisionsintäkter bank	11 234	14 775
Provisionskostnader bank	-25 842	-32 784
Provisionsintäkter liv	4 848	8 480
Provisionskostnader liv	-5 830	-10 216
Summa övriga intäkter och kostnader	-15 590	- 19 745

NOT 11 Byggnader och mark

	Koncernen			Moderbolaget		
	Rörelse- fastigheter	Förvaltnings- fastigheter	Totalt	Rörelse- fastigheter	Förvaltnings- fastigheter	Totalt
Antal	1	1	2	1	1	2
Areal kvm	2 208	350	2 558	2 208	350	2 558
Anskaffningsvärde	91 063	2 209	93 272	91 063	2 209	93 272
Marknadsvärde	83 438	11 500	94 938	83 438	11 500	94 938
Bokfört värde	83 438	11 500	94 938	83 438	531	83 969
Bokfört värde per kvm kr	37 789	32 857	37 114	38 858	1 643	32 826
Ytvakansgrad %	-	-	-	-	-	-
Direktavkastning %	-	-	-	-	-	-
Taxeringsvärde, tkr	17 316	5 592	22 908	17 316	5 592	22 908

Geografisk fördelning

Borgens 7 ligger i centrala Östersund och personalstugan ligger i Åre.

Värderingsmetod

Fastigheten Borgens 7 har värderats till verkligt värde, som motsvarar bokfört värde. Värdering av personalstugan har skett av extern värderingsman enligt ortsprismetoden.

	Koncernen		Moderbolaget	
	2013	2012	2013	2012
Akkumulerade anskaffningsvärden				
Årets början	88 008	88 697	86 374	93 272
Aktiva förbättringar	0	836	0	836
Omklassificering till byggnadsinventarier	-836	-	-836	-
Avskrivningar	-1 525	-1 525	-1 569	-7 734
Utgående balans	85 647	88 008	83 969	86 374
Akkumulerade värdejusteringar				
Vid årets början	9 291	7 791	-	7 791
Värdejustering	-	1 500	-	-7 791
Utgående balans	9 291	9 291	-	0
Totalt värde	94 938	97 299	83 969	86 374

Andel av fastigheterna som används i den egna verksamheten

Länsförsäkringar Jämtland utnyttjar som huvudkontor hela fastigheten Borgens 7, totalt 2 208 kvm.
Fastigheten Mörviken 1:71 i Åre, totalt 350 kvm, används som konferens- och personalstuga

NOT 12 Placeringar i koncern- och intresseföretag

Koncern/intresseföretag	Ägarandel		Anskaffn. värde	Bokf. värde	Verkligt värde	Totalt eget kapital
	Antal aktier	% *				
Koncernen						
<i>Aktier</i>						
LF Norr Holding AB, 556764-1435	1 000	25	7 957	6 469	6 469	25 850
Summa aktier och andelar i intresseföretag			7 957	6 469	6 469	
Moderbolaget						
<i>Aktier</i>						
Logen 6 Fastighets AB, 556763-5163	1 000	100	100	100	100	101
LF Jämtland Fastigheter AB, 556660-2537	1 000	100	100	100	100	4 114
LF Norr Holding AB, 556764-1435	1 000	25	7 957	6 469	6 469	25 850
Länsförsäkringar Fastighetsförmedling Jämtland AB 556343-1443	2 000	100	4 245	200	550	550
Åremäklarna Aktiebolag 556470-2735	1 000	100	1 890	100	293	293
Summa aktier i koncern- och intresseföretag			14 292	6 969	7 512	
<i>Lån</i>						
LF Jämtland Fastigheter AB, 556660-2537			104 060	104 060	104 060	
Summa lån i koncern- och intresseföretag			104 060	104 060	104 060	
Summa aktier och andelar i koncern- och intresseföretag			118 352	111 029	111 572	

* Ägarandel i % är samma som röstandel i %

NOT 13 Aktier och andelar

	Antal	Anskaffnings- värde	Verkligt/ bokfört värde
Koncernen			
Noterade aktier			
Diös fastigheter AB	2 000 002	60 000	91 200
Summa noterade aktier		60 000	91 200
Ej noterade aktier			
<i>Näringsbetingade aktier</i>			
Länsförsäkringar AB	243 400	176 002	373 132
Länsförsäkringar Mäklarservice AB	200	140	202
Länshem AB	186	1000	758
Humlegården Holding I AB	17 511	49 311	64 721
Humlegården Holding II AB	17 511	36 738	52 253
Humlegården Holding III AB	17 511	14 009	23 271
<i>Övriga onoterade aktier och andelar</i>			
Investa Företagskapital AB	3 963	4 435	4 463
Kreditgarantiföreningen Jämtland	2 000	205	205
BiessieBaenie AB	42	464	0
Summa ej noterade aktier		282 304	519 005
Noterade andelar i aktiefonder			
LF Sverigefond	39 828	24 828	35 898
SHB Europa Selektiv	327 627	59 319	65 165
SHB Amerikafond	171 229	53 315	77 175
SHB Tillväxtmarknadsfond	181 075	33 892	33 643
Summa noterade andelar		171 354	211 881
Ej noterade andelar			
Brf Smyrna		5 600	5 400
Summa ej noterade andelar		5 600	5 400
Optionsdel i aktieindexobligationer			
			7 800
Summa aktier och andelar		519 258	835 286
Moderbolaget			
Summa enligt ovan i koncern		519 258	835 286
-avgår Humlegården Holding I-III AB		-100 058	-140 245
Summa aktier och andelar		419 200	695 041

NOT 14 Obligationer och andra räntebärande värdepapper

	Anskaffningsvärde 2013	Verkligt värde 2013	Anskaffningsvärde 2012	Verkligt värde 2012
Onoterade obligationer och andra räntebärande värdepapper				
LF Statsobligationsfond, 4 014 648 andelar	-	-	26 306	26 619
LF Penningmarknadsfond	-	-	25 000	25 237
SHB AIO, 1255	-	-	66 000	63 289
Kommuninvest, SV 560/611	65 000	69 100	65 000	64 100
Enter Return obligationsfond	-	-	54 591	57 310
Sv exportkredit 167,	-	-	20 000	22 300
LF säkerställd obligation 505	-	-	98 180	102 261
SHB Företagsobligationsfond	280 399	286 789	-	-
SHB Långräntefond	115 370	117 002	-	-
SHB Mega avkastning	124 758	125 110	-	-
Summa obligationer och andra räntebärande värdepapper	585 527	598 001	355 077	361 116
Avgår derivat*		-7 800		-13 208
Summa obligationer och andra räntebärande värdepapper	585 527	590 201	355 077	347 908

*Derivat avser optionsdelen i aktieindexobligationer och klassificeras i enlighet med Finansinspektionens klassificering. Optionsdelen redovisas som aktierelaterade instrument under posten Aktier och andelar.

NOT 15 Återförsäkrars andel av försäkringstekniska avsättningar

	2013	2012
Återförsäkrars andel i ingående avsättning för oreglerade skador	177 435	168 411
Årets förändring i återförsäkrars andel	30 945	9 024
Återförsäkrars andel i utgående avsättning för oreglerade skador	208 380	177 435

NOT 16 Fordringar avseende direkt försäkring

	2013	2012
Fordringar hos försäkringstagare	129 993	126 456
Fordringar hos försäkringsföretag	21 605	20 774
Summa fordringar avseende direkt försäkring	151 598	147 230

NOT 17 Kategorier av finansiella tillgångar och skulder

	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen		Lånefordringar	Summa redovisat värde	Verkligt värde	Anskaffnings värde
	Tillg. som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål				
Koncernen 2013						
<i>Finansiella tillgångar</i>						
Aktier och andelar	835 286			835 286	835 286	523 795
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	590 201			590 201	590 201	580 528
Övriga finansiella placeringstillgångar	1 977			1 977	1 977	1 977
	1 427 464			1 427 464	1 427 464	1 106 300
		Innehav för handelsändamål	Övriga skulder	Summa redovisat värde	Verkligt värde	
<i>Finansiella skulder</i>						
Derivat	-	-	-	-	-	-
Övriga skulder	-	48 733	48 733	48 733	48 733	
Moderbolaget 2013						
<i>Finansiella tillgångar</i>						
Aktier och andelar	695 041			695 041	695 041	423 737
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	590 201			590 201	590 201	580 528
Övriga finansiella placeringstillgångar	1 977			1 977	1 977	1 977
Summa	1 287 219			1 287 219	1 287 219	1 006 242
		Innehav för handelsändamål	Övriga skulder	Summa redovisat värde	Verkligt värde	
<i>Finansiella skulder</i>						
Derivat	-	-	-	-	-	-
Övriga skulder	-	50 177	50 177	50 177	50 177	
Koncernen 2012						
<i>Finansiella tillgångar</i>						
Aktier och andelar	771 646			771 646	771 646	527 702
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	347 908			347 908	347 908	341 869
Övriga finansiella placeringstillgångar	1 893			1 893	1 893	1 893
Summa	1 121 447			1 121 447	1 121 447	871 464
		Innehav för handelsändamål	Övriga skulder	Summa redovisat värde	Verkligt värde	
<i>Finansiella skulder</i>						
Derivat	-	-	-	-	-	-
Övriga skulder	-	42 816	42 816	42 816	42 816	
Moderbolaget 2012						
<i>Finansiella tillgångar</i>						
Aktier och andelar	641 732			641 732	641 732	427 644
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	347 908			347 908	347 908	341 869
Övriga finansiella tillgångar	1 893			1 893	1 893	1 893
Summa	991 533			991 533	991 533	771 406
		Innehav för handelsändamål	Övriga skulder	Summa redovisat värde	Verkligt värde	
<i>Finansiella skulder</i>						
Derivat	-	-	-	-	-	-
Övriga skulder	-	61 812	61 812	61 812	61 812	

I nedanstående tabeller lämnas upplysningar om hur verkligt värde bestämts för de finansiella instrument som värderas till verkligt värde i balansräkningen. Uppdelning av hur verkligt värde bestämts görs utifrån följande tre nivåer.

I not 1, Redovisningsprinciper återfinns beskrivningar om hur verkligt värde bestäms avseende tillgångar och skulder

Nivå 1: enligt priser noterade på en aktiv marknad för samma instrument

Nivå 2: utifrån direkt eller indirekt observerbar marknadsdata som inte inkluderas i nivå 1

Nivå 3: utifrån indata som inte är observerbara på marknaden

tkr	(Nivå 1)	(Nivå 2)	(Nivå 3)	Summa
Koncernen 2013-12-31				
Aktier och andelar	310 882	140 246	384 158	835 286
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	590 201			590 201
Övriga tillgångar	1 977			1 977
Summa	903 058	131 138	383 200	1 427 464
Moderbolag 2013-12-31				
Aktier och andelar	310 880	374 093	10 068	695 041
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	590 201			590 201
Övriga tillgångar	1 977			1 977
Summa	903 058	374 093	10 068	1 287 219

Förändringar i värderingstekniker baserade på icke observerbara marknadsdata (Nivå 3)

	Ingående balans	Realiserade och orealiserade vinster (+) eller förluster (-) i resultaträkningen	Köp och försäljning	Flytt till (+) och från (-) nivå 3	Utgående balans	Nettoförändringar i orealiserade vinster (+) eller förluster (-) relaterade till instrument som innehas på balansdagen
Tillgångar						
Aktier och andelar	10 068	-	-	374 090	384 158	-

Länsförsäkringar Jämtland har kategoriserat onoterade aktieinnehav samt andra tillgångar utan observerbar marknadsdata som nivå 3-tillgångar. Princip för värdering av innehav i Länsförsäkringar AB se not 1. Övriga tillgångar i nivå 3 är värderade till substans- alternativt anskaffningsvärde. Enligt IFRS ska en känslighetsanalys presenteras med hjälp av en alternativ värdering av dessa tillgångar.

Ur ett värderingstekniskt perspektiv har Länsförsäkringar Jämtland inte erhållit tillräckligt med information för att kunna göra en alternativ värdering. Länsförsäkringar Jämtland har därför valt att inte presentera någon alternativ värdering av dessa tillgångar.

NOT 18 Materiella tillgångar

	Koncern		Moderbolag	
	2013	2012	2013	2012
Ingående anskaffningsvärde för maskiner och kontorsinventarier	45 163	44 195	43 150	42 182
Årets inköp*	3 632	3 536	3 545	3 536
Försäljning/utrangering/nedskrivning	-2 084	-2 568	-1 254	-2 568
Utgående anskaffningsvärde	46 711	45 163	45 441	43 150
Ingående avskrivningar	-38 086	-36 284	-37 197	-35 567
Årets avskrivningar	-2 478	-3 769	-2 307	-3 597
Försäljning/utrangering	938	1 967	938	1 967
Utgående avskrivningar	-39 626	-38 086	-38 566	-37 197
Planenligt restvärde	7 085	7 077	6 875	5 953
Varulager	188	340	188	340
Summa	7 273	7 417	7 063	6 293

* Av årets inköp har 836 tkr omklassificerats från posten Byggnader och mark och 87 tkr kommer från förvärv av Åremäklarna AB.

Byggnadsinventarier skrivs planmässigt av på 10 år och Maskiner och inventarier skrivs planmässigt av på 3-5 år beroende på typ av tillgång. Varulager är värderat till anskaffningsvärde.

NOT 19 Förutbetalda anskaffningskostnader

	2013	2012
Årets ingående avsättning	20 862	22 637
Årets förändring	-2 494	-1 775
Årets utgående avsättning	18 368	20 862

Anskaffningskostnaderna periodiseras utifrån premiernas intjäningsstakt.

NOT 20 Eget kapital

Koncernen	Bundet kapital	Fritt eget kapital		Totalt
	Bundna reserver	Balanserat resultat	Årets resultat	
Ingående eget kapital 2012-01-01	306 276	559 514	-79 964	785 826
Disposition av 2011 års resultat		-79 964	79 964	
Förskjutning mellan bundet och fritt kapital	28 627	-28 627		
Omföring resultat intressebolag	227	-227		
Förvärv av dotterbolag	716	516		1 232
Årets totalresultat			81 804	81 804
Utgående eget kapital 2012-12-31	335 846	451 212	81 804	868 862
Ingående eget kapital 2013-01-01	335 846	451 212	81 804	868 862
Disposition av 2012 års resultat		81 804	-81 804	
Förskjutning mellan bundet och fritt kapital	-2 103	2 103		
Förvärv av dotterbolag	-202	1 436		1 234
Årets totalresultat			77 959	77 959
Utgående eget kapital 2013-12-31	333 541	536 555	77 959	948 055

Moderbolaget

Bundet eget kapital

Reservfond

Syftet med reservfonden är att spara en del av nettovinsten, som inte går åt för täckning av balanserad förlust.

Fritt eget kapital

Balanserade vinstmedel

Utgörs av föregående års fria egna kapital efter en eventuell reservfondsavsättning och efter att eventuell vinstutdelning lämnats. Utgör tillsammans med årets resultat summa fritt eget kapital.

Ytterligare information om det egna kapitalet finns i Rapport över förändring i eget kapital.

NOT 21 Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker

	Avsättning för ej intjänade premier		Avsättning för kvardröjande risker		Totalt	
	2013	2012	2013	2012	2013	2012
Ingående balans	174 032	174 355	-	-	174 032	174 355
Årets förändring	4 935	-323	-	-	4 935	-323
Utgående balans	178 967	174 032	-	-	178 967	174 032

NOT 22 Avsättning för oreglerade skador

	Inträffade och rapporterade skador		Inträffade men ej rapporterade skador		Avsättning för skaderegleringskostnader		Totalt	
	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012
Ingående balans	279 668	279 103	312 646	293 747	20 125	19 000	612 439	591 850
Årets förändring	11 262	565	36 979	18 899	955	1 125	49 196	20 589
Utgående balans	290 930	279 668	349 625	312 646	21 080	20 125	661 635	612 439

NOT 23 Avsättning för återbäring

	2013	2012
Ingående balans	484	510
Årets förändring	-484	-26
Utgående balans	0	484

NOT 24 För försäkringstekniska avsättningar registerförda tillgångar

	2013	2012
Ej intjänade premier och kvardröjande risker	178 967	174 032
Oreglerade skador	661 635	612 439
Återförsäkrarens andel av oreglerade skador	-208 380	-177 435
Utgående balans	632 222	609 036

NOT 25 Skatt

	Koncern		Moderbolag	
	2013	2012	2013	2012
Redovisad skatt i resultaträkningen				
Aktuell skattekostnad				
Periodens skattekostnad	-6 687	-2 201	-6 687	-2 201
Uppskjuten skatt avseende temporära skillnader	-18 638	-3 151	-16 366	-144
Uppskjuten skatt på obeskattade reserver	605	14 226	-	-
Total redovisad skattekostnad	-24 720	8 874	-23 053	-2 345
Avstämning av årets skattekostnad				
Redovisat resultat före skatt	102 679	72 930	95 963	48 728
Skatt enligt gällande skattesats 22,0 %	-22 589	-19 181	-21 112	-12 815
Skatteeffekt av:				
– ej avdragsgilla kostnader	-2 219	-1 421	-2 029	-1 977
– ej skattepliktiga intäkter	18 307	15 617	16 034	12 976
– ej bokförda avdragsgilla kostnader	725	78	725	78
– justering skattemässigt restvärde inventarier	-	-118	-	-118
– justering av uppskjuten skatt	-18 639	14 243	-16 366	-144
– skatt på avsättning periodiseringsfond	-33	-	-33	-37
– schablonbeskattning delägare aktiefonder	-272	-308	-272	-308
– övrig justering	-	-36	-	-
– Redovisad skattekostnad	-24 720	8 874	-23 053	-2 345
– Redovisad effektiv skatt	24,1%	12,2%	24,0%	4,8%
Uppskjuten skatt på ej bokförda skattemässiga avskrivningar fastigheter				
Ingående avsättning	137	1 707	137	1 707
Årets förändring	65	-1 291	65	-1 291
Effekt av ändrad skattesats	-	-279	-	-279
Utgående avsättning	202	137	202	137
Uppskjuten skatt på orealiserade vinster				
Ingående avsättning	54 126	49 405	45 514	43 800
Årets förändring	18 573	12 799	16 301	10 589
Effekt av ändrad redovisningsprincip fastigheter	-	-	-	-1 714
Effekt av ändrad skattesats	-	-8 078	-	-7 161
Utgående avsättning	72 699	54 126	61 815	45 514
Uppskjuten skatt på obeskattade reserver				
Ingående avsättning	92 169	106 395	-	-
Årets förändring	-605	3 168	-	-
Effekt av ändrad skattesats	-	-17 394	-	-
Utgående avsättning	91 564	92 169	-	-
Uppskjutna skatteskulder totalt	164 465	146 432	62 017	45 651

Förändrad skattesats

Fr.o.m. 1 januari 2013 är skattesatsen i Sverige 22 %.

NOT 26 Personal, löner och ersättningar

	2013	2012
Medelantal anställda		
Män	47	50
Kvinnor	57	59
Totalt	104	109
Medelantal styrelsen		
Män	4	4
Kvinnor	4	4
Totalt	8	8
Könsfördelning i bolagsledningen		
Styrelsen kvinnor	50 %	50 %
Ledningen kvinnor	50 %	50 %
Löner, ersättningar och sociala kostnader har utgått enligt följande		
Styrelse, vd	2 619	2 492
Sociala avgifter	925	1 347
-varav pensionskostnader	567	582
Tjänstemän	42 101	44 146
Sociala kostnader	24 472	33 002
-varav pensionskostnader	8 201	15 369

Pensioner

Pensionskostnad avser den kostnad som påverkat årets resultat. Åtaganden för ålderspension och familjepension för tjänstemän tryggas genom försäkringsavtal i Försäkringsbranschens Pensionskassa (FPK)/SPP samt Länsförsäkringar Liv.

Ersättningspolicy

Enligt Finansinspektionens allmänna råd FFFS 2011:2 bör en redogörelse för företagets ersättningar lämnas i samband med att årsredovisningen fastställs.

Länsförsäkringar Jämtlands ersättningspolicy har fastställts av bolagets styrelse 2013. Två styrelseledamöter ansvarar för beredning av väsentliga ersättningsbeslut samt beslut om åtgärder för att följa upp tillämpningen av bolagets ersättningspolicy. Övriga uppgifter regleras i styrelsens arbetsordning.

Ersättningsmodell och kriterier för ersättningar

Utgångspunkten för ersättningsmodellen är att den ska bidra till att skapa goda förutsättningar för Länsförsäkringar Jämtland att på ett tillfredsställande sätt utföra sitt uppdrag från ägarna. Ersättningsmodellen ska stimulera till goda prestationer och bidra till att göra bolaget till en attraktiv arbetsgivare som kan konkurrera om rätt kompetens på marknaden. Ersättningsmodellen ska vara förenlig med och främja en sund och effektiv riskhantering och inte uppmuntra till ett överdrivet risktagande eller motverka bolagets långsiktiga intressen.

Basen i ersättningsmodellen ska utgöras av fast ersättning. Den fasta ersättningen ska vara på rätt nivå för att attrahera och behålla rätt kompetens och ska sättas individuellt på en nivå med en tydlig koppling till anställdas arbete och prestation.

Ersättningar till ledande befattningshavare

Till styrelsens ordförande och ledamöter utgår arvode enligt bolagsstämmans beslut.

Arbetstagarrepresentanter erhåller inte styrelsearvode. Ersättning till vd fastställs av styrelsens ordförande på styrelsens uppdrag. Ersättning till övriga ledande befattningshavare beslutas av vd utifrån mandat från

ersättningsutskottet. Ersättning till vd utgörs av grundlön, övriga förmåner samt pensionskostnad. Övriga förmåner innefattar ränteförmån, bilförmån, parkeringsförmån samt kostförmån.

Pension för vd är avgiftsbestämd, pensionspremien uppgår till 35 procent av pensionsgrundande lön. Pensionsåldern för vd är 65 år. Pensionsåtagandet har täckts genom försäkringsavtal. I händelse av Länsförsäkringar Jämtlands uppsägning av vd är uppsägningstiden tolv månader.

Löner, ersättningar och förmåner under 2013

(Kr)	Grundlön/ styrelse- arvode	Varav rörlig ersättning	Övriga förmåner	Pensions- kostnad	Övrig ersättning	Summa
<i>Styrelsens ordförande</i>						
Eriksson, Tomas	353 300					353 300
<i>Styrelseledamöter</i>						
Bygdeståhl, Margaretha	80 800				9 348	90 148
Jacobsson, Björn	94 800					94 800
Kagart, Lena	90 000				8 253	98 253
Elgendahl Bengt-Eric	115 100				4 244	119 344
Pripp, Tom	94 800					94 800
Scherl, Eva	94 800					94 800
Simonsson, Marie	75 400				5 231	80 631
<i>Verkställande direktör</i>						
Pia Sandvik	1 656 000		54 000	567 140		2 277 140
Andra ledande befattningshavare	3 946 112	127 114	40 296	1 350 536		5 464 058
SUMMA	6 601 112	127 114	94 296	1 917 676	27 076	8 767 274

Med andra ledande befattningshavare avses de fem personer som utöver vd utgör affärsledning. Ersättning till andra ledande befattningshavare utgörs av grundlön, rörlig ersättning, övriga förmåner samt pensionskostnad. Rörlig ersättning är maximerad till en månadslön och baseras på individens uppsatta mål. Andra ledande befattningshavare kommer inte ha någon rörlig ersättning från och med 2014. Övriga förmåner innefattar ränteförmån, bilförmån, parkeringsförmån samt kostförmån. Åtaganden för ålderspension och familjepension för tjänstemän tryggas genom försäkringsavtal i Försäkringsbranschens Pensionskassa (FPK)/SPP samt Länsförsäkringar Liv.

NOT 27 Närstående

Närstående relationer

Moderbolaget har en närstående relation med sina koncern- och intresseföretag, se not 12. Sammanställning över närstående transaktioner.

Koncernföretag	2013	2012
Övrigt (räntor och utdelningar)	4 002	4 002
Försäljning av varor och tjänster	994	645
Inköp av varor och tjänster	-	625
Fordringar	104 160	121 372
Skulder	5 193	21 323
Intresseföretag		
Försäljning av varor och tjänster	-	623
Inköp av varor och tjänster	-	-
Fordringar	6 469	6 469
Skulder	-	-

Transaktioner med närstående är prissatta på marknadsmässiga villkor. Transaktioner med nyckelpersoner i ledande ställning är redovisade i not 26, Personal, löner och ersättningar. Några transaktioner med andra närstående personer finns inte.

NOT 28 Resultat per försäkringsklass

	Totalt 2013	Olycks- fall och sjukdom	Motor, ansvar mot tredje man	Motor- fordon övriga klasser	Brand och annan egendoms- skada	Allmän ansvarig- het	Rätts- skydd	Summa direkt försäk- ring	Mottagen återför- säkring
Premieintäkt									
brutto	445 793	16 804	68 542	106 618	195 558	8 208	6 047	401 777	44 016
Försäkrings- ersättningar,									
brutto	-359 863	-7 072	-57 811	-90 591	-156 561	-7 446	-4 610	-324 091	-35 772
Driftkostnader,									
brutto	-74 174	-3 528	-11 890	-11 949	-43 040	-2 039	-1 269	-73 716	-458
Resultat av avgiven									
återförsäkring	6 786	-248	6 627	2 048	257	24	-90	8 617	-1 831
Resultat per försäkringsklass	18 542	5 957	5 468	6 126	-3 787	-1 254	77	12 587	5 955
Premieinkomst,									
brutto	450 728	17 180	68 553	108 133	197 541	8 248	6 119	405 775	44 953

I koncernen uppgår driftkostnader till -74 492 tkr.

NOT 29 Förväntade återvinningstidpunkter för tillgångar och skulder

	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Koncernen			
2013			
Tillgångar			
Rörelsefastighet		83 439	83 439
Materiella tillgångar		7 273	7 273
Placeringar i intresseföretag		6 469	6 469
Förvaltningsfastigheter		11 500	11 500
Aktier och andelar		835 286	835 286
Obligationer och räntebärande värdepapper		590 201	590 201
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring		1 977	1 977
<i>Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar</i>			
- Oreglerade skador	44 901	163 479	208 380
Fordringar avseende direkt försäkring	151 598		151 598
Fordringar avseende återförsäkring	15 889		15 889
Övriga fordringar	4 669		4 669
Kassa och bank	121 614		121 614
<i>Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter</i>			
- Förutbetalda anskaffningskostnader	18 367		18 367
- Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	3 286		3 286
S:a tillgångar	360 324	1 699 624	2 059 948
Skulder			
<i>Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)</i>			
- Ej intjänade premier och kvardröjande risker	141 766	37 201	178 967
- Oreglerade skador	97 540	564 095	661 635
<i>Andra avsättningar</i>			
- Uppskjuten skatt		164 466	164 466
- Övriga avsättningar		376	376
Skulder avseende direkt försäkring	9 493	1 832	11 325
Skulder avseende återförsäkring	5 010		5 010
Övriga skulder	32 398		32 398
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	55 836	1 866	57 702
S:a skulder och avsättningar	340 106	771 788	1 111 894

	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Moderbolaget			
2013			
Tillgångar			
Byggnader och mark		83 969	83 969
Placeringar i koncernföretag		111 029	111 029
Aktier och andelar		695 041	695 041
Obligationer och räntebärande värdepapper		590 201	590 201
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring		1 977	1 977
<i>Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar</i>			
- Oreglerade skador	44 901	163 479	208 380
Fordringar avseende direkt försäkring	151 598		151 598
Fordringar avseende återförsäkring	15 889		15 889
Övriga fordringar	3 709		3 709
Materiella tillgångar	7 063		7 063
Kassa och bank	119 154		119 154
<i>Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter</i>			
- Förutbetalda anskaffningskostnader	18 367		18 367
- Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	3 286		3 286
S:a tillgångar	363 967	1 645 696	2 009 663
Skulder			
<i>Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)</i>			
- Ej intjänade premier och kvardröjande risker	141 766	37 201	178 967
- Oreglerade skador	97 540	564 095	661 635
<i>Andra avsättningar</i>			
- Uppskjuten skatt		62 017	62 017
- Andra avsättningar		376	376
Skulder avseende direkt försäkring	9 493	1 832	11 325
Skulder avseende återförsäkring	5 010		5 010
Övriga skulder	28 649		28 649
Skulder koncernföretag		5 193	5 193
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	55 836	1 866	57 702
S:a skulder och avsättningar	336 342	674 532	1 010 874

Styrelsen och verkställande direktören försäkrar att, såvitt de känner till, årsredovisningen är upprättad i överensstämmelse med god redovisningssed för försäkringsföretag, lämnade uppgifter stämmer med de faktiska förhållandena och ingenting av väsentlig betydelse är utelämnat som skulle kunna påverka den bild av bolaget som skapats av årsredovisningen.

Östersund den 19 mars 2014

Tomas Eriksson
Ordförande

Lena Kagart

Eva Scherl

Marie Simonsson

Björn Jacobsson

Margaretha Bygdeståhl

Tom Pripp

Bengt-Eric Elgendahl

Caroline Lundholm
Personalrepresentant

Annika Johnson
Personalrepresentant

Pia Sandvik
Verkställande direktör

Min revisionsberättelse har avgivits den 19 mars 2014

Claes-Göran Carlsson
Auktoriserad revisor
Deloitte AB

Ord och uttryck inom skadeförsäkring

Resultaträkning

Premieintäkter efter avgiven återförsäkring f.e.r. Premie hänförlig till räkenskapsåret med avdrag för avgivna återförsäkringspremier.

Premier för avgiven återförsäkring. Kostnad för det försäkringsbolag som inte kan eller vill bära hela den ansvarighet som det iklätt sig gentemot försäkringstagarna. Återförsäkringen, som sker hos andra försäkringsbolag, kan avse enskilda risker eller bolagets totala försäkringsaffär.

Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen. Inbetalda premier och avsättningar för oreglerade skador genererar under året avkastning. Denna avkastning överförs till försäkringsrörelsen.

Försäkringsersättningar efter avgiven återförsäkring f.e.r. Utbetalda försäkringsersättningar, förändring i avsättning för oreglerade skador samt driftkostnader för skadereglering, allt med avdrag för återförsäkrarens andel.

Driftkostnader. Sammanfattande benämning på kostnader för anskaffning, försäljning och administration med avdrag för provisioner i avgiven återförsäkring. Driftkostnader för skadereglering ingår ej.

Orealiserade vinster/förluster på placeringstillgångar. Eftersom placeringstillgångarna värderas till verkliga värden på balansdagen (med undantag för innehav i intressebolag) ska årets värdeförändringar redovisas som orealiserad vinst eller förlust i resultaträkningen.

Uppskjuten skatt. Beräknad skatt på orealiserade vinster samt på skillnaden mellan bokfört och skattemässigt värde på fastigheter.

Resultatanalys

Avvecklingsresultat. Vinst eller förlust som uppkommer vid slutreglering av de skador eller vid omvärdering av de skador som inträffat före verksamhetsårets början.

Balansräkning

Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker. Den del av inbetald premieinkomst som hänför sig till kommande verksamhetsår. Om den avsatta premien bedöms vara otillräcklig för att täcka beräknade kostnader kan den förstärkas genom avsättning för kvardröjande risk.

Avsättning för oreglerade skador. Det beräknade värdet av bolagets samlade ansvarighet på grund av inträffade försäkringsfall som vid verksamhetsårets slut ännu inte utbetalats.

Avsättning för återbäring. Reserv för återbäring som tilldelats försäkringstagarna men som vid bokslutstillfället ännu inte förfallit till betalning.

Nyckeltal – definitioner

Totalkostnadsprocent. Summan av försäkringsersättningar f.e.r. och driftkostnader dividerad med premieintäkten f.e.r.

Konsolideringskapital. Summan av beskattat eget kapital, uppskjuten skatt, obeskattade reserver och övervärden i intressebolag.

Konsolideringsgrad. Konsolideringskapitalet i relation till premieinkomsten f.e.r.

Kapitalbas. Kapitalbasen är enkelt uttryckt det tillgängliga kapitalet. Ett företags kapitalbas innehåller i första hand eget kapital, men dessutom får man inom vissa gränser räkna in också förlagslån som tagits upp. Förlagslån är lån där långivarens fordran i händelse av företagets konkurs inte kommer att bli betald förrän alla vanliga skulder är till fullo betalda. Förlagslån ger alltså en extra buffert för övriga fordringsägare.

Solvensmarginal. Erforderlig solvensmarginal är ett mått på hur stort kapital ett företag behöver. Beräkningen av den görs dels utifrån bolagets premieinkomst, dels utifrån dess skadeersättningar. Den erforderliga solvensmarginalen är det högsta av de två beräknade värdena. Det krävs att kapitalbasen ska vara minst så stor som den erforderliga solvensmarginalen, men också minst så stor som det så kallade garantibeloppet (ett fast belopp som inte beror av bolagets affärsvolym, däremot av vilken typ av affär bolaget sysslar med).

Direktavkastningsprocent. Nettot av ränteintäkter, räntekostnader, utdelningar på aktier och andelar samt resultat på egna fastigheter i relation till det genomsnittliga verkliga värdet på placeringstillgångar och likvida medel.

Totalavkastningsprocent. Summan av direktavkastning, realiserade vinster och förluster samt orealiserade värdeförändringar under året på placeringstillgångar i relation till det genomsnittliga verkliga värdet på placeringstillgångar och likvida medel.

